

העולם הזה

חידונאי שמוליק רוזן

"חה, חה... לא כדיוק ככה..."
(ראה במדינה)

העורך הראשי: אורי אבנרי, ראש המערכת: שלום כהן

עורך משנה, כיתוב: מיכאל אלמו (זמני)

עורך משנה, תבנית: קריאל דוש

עורך משנה, חדשות: משה בראפרים

הצלם הראשי: דוד רובינגר (זמני)

הכתב הראשי: יהודה נבאי

השבועון המצויץ לאינפורמציה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב (ליד תיאטרון "אהל") ת.ד. 136, טל. (זמני) 66785

עורכי מדורים: משה בראפרים, עורכי מדורים: משה בראפרים, עורכי מדורים: משה בראפרים

מוסרי חוק: מונטי ניקובס, נביראל דנון, שמואל מירון

דפוס ישראל בע"מ ת"א

21.6 '22

ממשלת ישראל הכירה בכשלון זה על ידי טיפוח תעמולה ליצירת עליה באמצעים מלאכותיים מארצות המזרח... זוהי הודאה שקי בוך הגלויות נכשל באירופה...

בארצות מעבר לים בולט הכשלון עוד יותר. יהודי אמריקה, לא-ציונים וצירי נים, הכחישו ברובם המכריע את ההלכה שארצות-הברית הן גלות, ושהם שואפים להגר ממנה לישראל, שום דבר לא הניק ל-תנועה הציונית יותר מאשר הנסיון הקצר לגייס יהודים צעירים מאמריקה להתישבות בישראל. דוד בן-גוריון עצמו הבין זאת, הפסיק תעמולה זו כדי לא להפריע לגיוס דולארים אמריקאים... יהודים רבים מוכנים לתרום בנידבות לב לבנין ישראל, אולם רק כבית לאחריהם...

כשלון אחר של ההלכה הציונית הוא הפי רכת הסברה שישראל תחטל, או תקטין, את האנטישמיות... ישראל יצרה כמה גורמים חדשים, הנוטים בגלוי להגביר את האנטי-שמיות בעולם. גברה השנאה בין יהודים ל-ערבים, שלא הכירו שום אנטישמיות עד שק-מה התנועה הציונית.

כמעט ארבעים מליון אנשים שונאים כי-יום את היהודים בגלל העוול שנגרם למעט מליון פליטים ערבים שגורשו מבתיהם... בפעם הראשונה ב-2500 שנה חלק של היהדות, המחזיק לדבר בשם הכלל, למעשה של עוול סוציאלי, וכמעט כל העם היהודי הסכים לכך, אף לפחות, נמנע ממחמת כנגד זה...

כתרופה רעיונית לכל בעיות היהדות, ישראל היא אכזבה מוחלטת!

אנטי-ציוני אחר, מנהיג הבונד ד"ר ע"מ נואל שרר, הוסיף לתענות אלה את הנוסחה המסכמת: "לפני הקמתה של מדינת-ישראל, טענו הציונים שהמדינה תשרת את כל העם היהודי, כיום, אחרי הקמת המדינה, הם אי-גם רואים בכל העם היהודי אלא גורם משרת המדינה. כך קם רעיון טוטליטרי חדש בחיים היהודיים, טוטליטריות ציונית ממלכתית הגורמת את מאיימת לגרום ל-שינוי עמוק ומסוכן בחייהם ובמעמדם ה-מוסרי של היהודים בכל רחבי העולם!" לפני חמש שנים היה נדמה שההיכרות ה-היסטורית של הציונות הגיע לקצו בשדות הקרב על מלחמת העצמאות. כיום נראה שהיתה זאת אשליה. הויכוח נשאר - רק ההגדרות השתנו.

ההגדרות השתנו. כיום מוכנים גם אדם יהודי אלו, אלא גם ציוני כללי בלוי בודני כישראל רוקח (העולם הזה 1983). אני חושב שככתבה זו היא נולדת הכותרת שלכם, במה האחרון.

היונתן זיפסטיין, ירושלים

הציונות של רוקח

סוף סוף מוכנים גם אדם יהודי אלו, אלא גם ציוני כללי בלוי בודני כישראל רוקח (העולם הזה 1983). אני חושב שככתבה זו היא נולדת הכותרת שלכם, במה האחרון.

המפלגה ה-21... לכל אפר לקרא בשמות שונים. אתם קוראים להתנהגותו של רוקח כלפי ספרדי המניס: יד ברזל. אני קורא לה: נכות רוח. סקיד משרד הפנים, ירושלים

זהו, כמובן, ענין של נקודת ההשקפה - אם אתם או ספרדי או לא.

משה סנה חקם את מפלגתו (העולם הזה 1983). הוא יכול להקים עוד 20 מפלגות, אבל לכנסת לא ניתן לו להכנס. המדינה הנותנת לו את הסיוע אינה מוצאת אף בעיניו, אך המדינה הקומוניסטית אשר אינה נותנת לו דבר, נראית לו. הוא יכול לנסוע אליה.

יוסף בן-צבי, תל-אביב

רשימתכם מוכיחה שאתם יכולים להיות אוניקסיים גם מול נל החסמה המתנהל שלכם מפלגת השמאל. אך מזור כי ברפורטניה שלכם על ספר הפלמ"ח (העולם הזה 1989), כשהוכרחה

את מוסר הפלמ"ח באשרות יעקב, לא כתבתם מי הציג את בן-גוריון כסני הפלמ"חאים. היה זה ראש המפקדה הארצית של ההגנה, משה סנה. מיד אחרי הנאום המרדני של בן, דיבר סנה שהתקף (את בן, נ"ל), וביטא את אשר חשבו בלבם כל הנוכחים.

סנה יסיט, תל-אביב

מקיאתרי הישראלי

מאמרם, המחיר: מות" (העולם הזה 1982) עורך כי מחשבות נוגות. אנתנו, כדונמת אר-צות-הברית, זכינו למקיאאתרי משלנו. היועץ ה-משפטי חיים כהן... אם בן-גוריון רוצה לא לפגד אחרי שכנינו נניב ושישקלי, אל יתבייש ויקח את כתר הרודנים. אך בן-גוריון חייב לדעת כי העם יתנגד לכך במלוא כוחו.

אילו עוזר שומרני, תל-אביב

... אכן, חוק פאשיסטי. פרסום סומבי הוא חשוב מאד, כיוון שהוא מסביר להרבה אנשים את ככנות משטר הרודנות וחשורה. אך נראה לי שבקביעת עבדות כלכד לא יצאנו ידי חובה. יש להילחם נגד אישור החוק על ידי גיוס דעת ה-קהל... כל מתנגדי החוק צריכים להתלכד!

יואב מערבי, רמת-גן

כתבתכם על החוק הביאה אותי לירי התפר-צות טבעית של כעס. תנוכתי הראשונה היתה: "רק מרד יכול לעזור!" אך גם זה אידיאלי, בלי ספק.

הדרך לעקור חוקים מעין אלה היא על ידי עתונות כשליכם. חבל שאין אשורות של ארנון פסיציה ומחאה המונית של הנער, כי הקומר-ניסטים עלולים לנצל זאת. אף אם לא יעשו זאת, הרי תכנה הממשלה את המשקע בענין קומוניס-טי. זהו אמצעי ה-גונה, ומכר אל לב רוב התושבים... חוקו ואמצו במלאתכם הקשה וה-מפוכנת!

סטודנט, הפקולטה למשפטים, ירושלים

... יש לכם דם ולא מיץ ענבניות... בחוק זה טמונה סכנה איומה למדינה ותקומתה. אני מציע שתארגנו כמה משפטים ציבוריים על נושא זה!

עוזי בן-יעקב, תל-אביב

מתנגד אני בכל לי להצעת החוק החדשה, אך אראה לשאלו: האם זוהי הדרך לשכנע? אם לא מצאתם דרך קצת יותר הגיונית ומתאימה למציאות?

נח שטרנפלד, רמת-גן

את המציאות קבע החוק, לא המאמר.

המרחב מבוזבז

בושה וכלימה! הרפורטניה שלכם על ביקורו של דאלס במרכז (העולם הזה 1981) והתנונים המספריים שבה, מהווים הישג עתונאי עצום. חיי-בים אחם הסבר אלמתי קוראים על אי הרוקים שברשימתכם. נראה כי כמה מחברי המערכת הסי-תהדר דאשם "מן ההצלחה המהירה, עד כי הללו מזלזלים בקוראים ועושים מלאכתם רמית!

גדעון תדמור, תל-אביב

אללה הגדול והרחום כעס על הסדר, שלח לו ג'ין שלבלב את יוצרותיו. כמה מן המס-פרים בטבלה התמיון לדמיון המזרחי, לא למפת המרחב.

אהבה הפוכה

הן חן על הרפורטניה, "אהבה כשחור לכן" (העולם הזה 1982). אולם האינכם סבורים כי אילו-הייתם מביאים לקרא את הצד ההפוך, הייתם מילים מרוע שמחה, הצעירה והחיונית, בת לעדה התימנית, מסרבת להנשא ליוסקת הגיינטי מתל-אביב, שאף הוא צבר טיפוסים, וזה על אף הפז-רותיו המרובות? מרוע נתנו מקום להרשעה שרק האשכנזים הם שאינם רוצים באנשי המזרח? יש גם צד להיטיב.

אברהם דור, רמת-יעקב

כצבר ישראלי ממוצע תימני נפגעת מדבריו של ד"ר ז. ל. לוי (העולם הזה 1983). האם אני, כתימני, מחות תרבותי מעולה פולני או אירופי אחרי? נושה זו הנה מוטעית מיסודה, ובדרך זו לא נובל להנך את העולים החדשים מעדות המזרח, אלא להיות ה"גיינטיים" של ד"ר לוי.

חיים יעקובי, תל-אביב

חושבני כי יש לחלוק על דעתו של ד"ר לוי כי יש הבדל ברמה התרבותית בין תימני לבין בו אירופה.

נכון אמנם כי דרך השכלתו של התימני שונה מזו של האירופאי, אך אין לקבוע כי התימני נעדר השכלה רבים בני תימן תרבותם עולה על זו של יהודי אירופאי. שפתם העברית נאה יותר כסגנונה העטוף כמעשה תנכ"י רבין. אשר לאור-תם, תרבות וחינוך מתקדמים" שהם מנת חלקם (של בני אירופה) הרי לעתים תרבותו הפרימיטי-בית של בן תימן עולה עליהם עשרת מונים. יתכן כי מוסב היה להודיר את רמת עולה אירופה לזו של התימני, ולא להיפך.

יהושע גרוס, תל-אביב

המין האמריקאי

כשקנתי את עתונכם (העולם הזה 1981) אויב-זבתי מרה. במקום תמונתו של פוסטר דאלס על השער הכאתם את תמונת של ריטה הייזרית. במקום כתבה על עתיד המזרח התיכון, כתבתם על נסיכת הוליבורד.

שלמה כהן, חיפה

אם הקורא כהן יעיין שנית באותו גליון, ימנע בו'כתבה על עתיד המרחב, משתרעת

לראות...

יהודית אורנשטיין

רקנתי

הנני קוראת את העולם הזה בקביעות, היות והוא מוסר לי אינפורמציה מקיפה על המתרחש ברוב שטחי היבש.

הוא מלמדי מבלי לשעמם, ועושה אותי שותפתו לפחשכה, דיון וביקורת, בלי לכפות עלי דעה משלו.

הנני שוללת בו את צורות הביקורת על אישים או תופעות ציבוריות, אשר מלאי-האחריות כשרות-הקרב וההנהגה על ארצם, אלה אשר תעוררת הברנות שלהם נתחמו באורם דמם הצעיר.

יתכן כי עקב התנאים האלה חסרה השכלתם את התרבותיות המתוללת ואת העירון הנאה. ויתכן כי רכשו תמורת אלה תכונות נפש ורוח הראויות סי כמה לשמש דוגמה לכולנו.

על שלושת העמודים הראשונים, שני האמי-ריקאים הגדולים זכו להערכה מתאימה, איש אישה במקומות.

שירור או מכוניות?

מרוע הוספס שירור קול ישראלי לפני הצהרים (העולם הזה 1982) אם רוצים לקצץ בהוצאות אפשר לקצץ בהרכה שטחים, מחות מכוניות לוקי-סוס לפקידים ממשלתיים, ולא קיצוצים בתרבות וחינוך!

פנתס שורץ, טבריה

סוסים מוזנחים

אין זה נכון שהסוס העברי אינו טוב (העולם הזה 1981). המיפול בו מונחה. טוב שבגלי יומה כאו לעורר את תשומת לב הקהל... לא רק שה-מרוץ לא נכשל, אלא גם הוכיח כי יש לנו גם ריכבים טובים וגם סוס טוב.

ורדה שורץ, ראשון לציון

סוס ישראל לא יסקר!

שלום חריצרי

במסגרת השער של מנהל השילומים שער (העולם הזה 1982) צייר דוש שתי ידים שמאליות פושטות לשלום, לשלום מושימים רק ידי ימין, אך מי יודע, אולי יהיה זה שלום שמאלי בלבד?

אלברט קובי, טבריה

פעולת העתונות

מדי פעם, כשאני קורא מחדש על הקשיים שמעמיה הממשלה בורכס של העתונאים (העולם הזה 1983) אני מתפלא איך העתונאים מצליחים בכלל לעבוד.

זה לא מכבר חזרתי מארצות-הברית, בה זכיתי לדאוג כיצד מתחזקים שם השלטונות המרכזיים והמקומיים לעתונאים ולעתונות. הממשלה האמ-ריקאית מכבדת את העתונות, מוסרת לידעתה כל מה שאפשר ומעמידה למעט למעט את אושיה לרוחם של העתונאים ברצון ולכבוד. אילו קרה המקרה שאירע במשך ראש הממשלה בירושלים בבית הלבן בושינטון, דבר שקשה לתאר, היה מצריך התנצלות אישית של הנשיא בכבודו ובי-עצמו.

חיים ברנדווין, ירושלים

חללי לה"י

אחרי שבשנה שעברה הקדשתם מקום לאזכרת חללי לה"י שנפלו בהתקפה על בתי-המלאכה של הרכבת בחיפה, אנו הודיעו לקוראים כי האזכרה תתקיים השנה ביום שני, 1.6.53, בשעה 08.30 בבוקר. העולים לכתום נמשכים בשעה 08.00 כבי-ער ליד קפה עשרה, ליד תחנת האוטובוסים המרי-כית בתל-אביב.

אבי בנהר, תל-אביב

עם חלכה

כל עוד תחוקה יד אחינו פנימה, החירון הפוליטי מה ההבדל בין ריי-דולף סלאנסקי והמרשל טיטו?

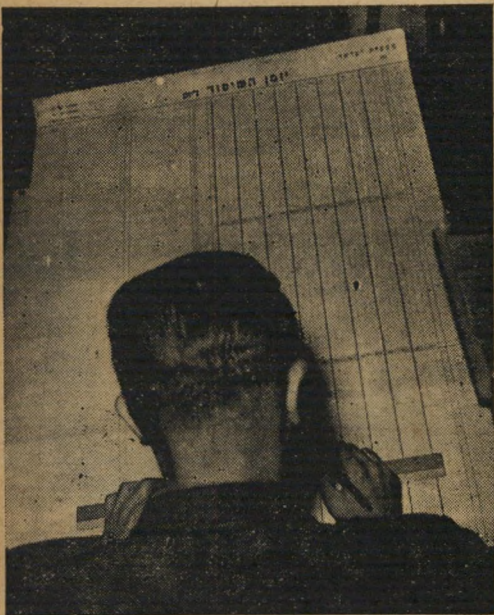
טיטו הוא קומוניסט בלתי-תלוי. פתגם השבוע הדרך לסדום רצופה ידידים טובים. וריעות השבוע השמחר הגאומי היר-

חיפה,

מוציאי-שבת

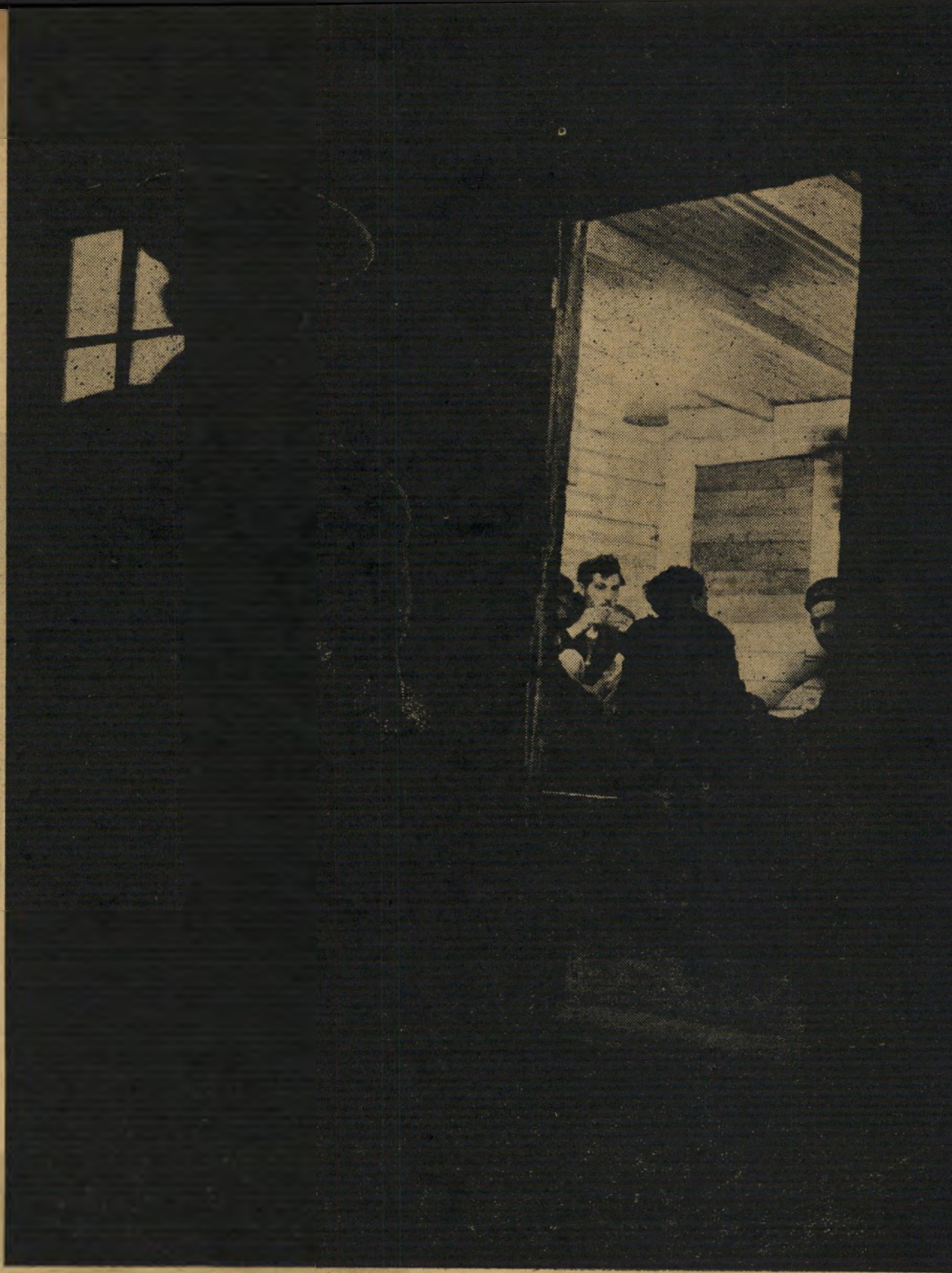
השמש עומדת לשקוע באופק מול הכרמל. בסימטאות העיר התחתונה של חיפה מתכונן עולם שלם ללילה חדש. זהו עולמה התחתון של עיר הנמל: עולם הניזון מהכר-

חות, משחקי קדפים וקוביה, סמים משכרים, זנות.

מלחמת המשמרה בעולם התחתון, מוש-תת על יפודות הנראים מוזרים, אך מצט-יינים בוועילותם: הכרה, כבוד הרדי מפויים, גישה אנושית לזקנות וניצול מריבותיהם הפנימיים של תושביו. לפופר העולם הזה, שחדר עמום מצלמות לג'ונגל, כדי להביא לך את הרפורטג'ה הבאה, אמר קצין המשמרה שדיווחו: "לו היית נכנס הנח בלעדיו ומב-לי הגישה הידיונית, היית כודאי מעשיר את נוף אחת הסימטאות האלה כגוויתך."

"העולם הזה" מודה למפקדי מחוז חיפה ולשוטרי על עזרתם בביצוע רפורטג'ה זו.

העולם התחתון

דו"ח
על

רינה חזרה בקפיצה למכונית השיטור. "מה? הנבזה! ולי הוא אמר שיש לו עבודה בחדרה!"

"באמת?" השיב חרדק, סיים בזאת את השיחה.

לשוטר ממחלקת החקירות שישב מאחורינו, נתן הוראה: "כדאי להתקשר עם חדרה, לשאול אם לא היתה אצלם התפרצות שלשום. אני באמת לא ראיתי את יעקב בבית הקפה הקבוע שלו."

היתה זו דוגמה קלאסית של שימוש בנשקו של שוטר חיפאי ותיק: דיפלומטיה. אמר קצין משטרת חיפה: "בכוח לא היינו מגיעים לרחק. לכל היותר היינו סותמים את מקורות ידיעותינו."

במקום אקדח בידו, נושא השוטר חיוך על שפתיים. בתחרותו עם הפשע, שאפשר לקרוא לה הוגנת, ושכללי כבוד שולטים בה, יש יותר ערך ליחסים ידידותיים, מאשר לצעקות. השוטר מכיר את לקוחותיו, קורא להם ונקרא על ידם, בשם הפרטי.

כך, חוץ ידידות, נערכת מלחמת החוק בפשע.

כונית השיטור הירוקה זחלה לאורך אחת הסמטאות של העיר התחתית של חיפה. המנוע השתעל כמחאה על הנסיעה האיטית, כשסמל חרדק טפח על כתפי הצביע דרך החלון, הסביר לי: "הנה הולכת רינה." אחר הוסיף: "רינה היא אחת היצאניות הותיקות. לפני שלשה שבועות רבה עם חברה למקציע ועדיין ניכר על עיניה ה"פנס" שקבלה כתוצאה מאי ההבנה שנפלה ביניהן."

נהג המכונית האית עוד ורינה נגשה לחלון.

"מה אתה רוצה יצחק?" פנתה נעלבת אל הסמל, "אני רק הולכת הביתה!"

"אל תספרי לי מעשיות," השיב הלה, "את חושבת שאני טפס? חדלי לשוטט. למה לך צרות?"

רינה, בעלת השער הצבוע בלונדי, הטיחה: "מרחוב הרצל גרשת אותי, ברחוב נורדאו אמרת "אסור", גם ברחוב יפו כבר אי אפשר?" היא הספיקה להתרחק צעדים מספר, כשהסמל חרדק נזכר במשהו.

"רינה! את יודעת, שלשום בערב ראיתי את יעקב עם שושנה! את כתוספת, ולהבהרת משמעות הודעת, הוסיף שריקה קלה.

רשת החוק נפרשת -

מכונות השיטור נשארה מחוסרת עבודה זה זמן שעה. שום מברק לא נתקבל מה-מטה. "כדאי אולי לבקר אצל מורים?" "בסדר".

הקצינים שמפסו במדרגות הסימטה האפלה אל "העסק" של מורים, היו לבושים שום אזרחית. זה היה, למעשה, הערב החופשי שלהם. "חי נפשי" הצמדק מורים (ימין) "כבר חצי שנה אצני לא בית בושת".

דבר שיכול היה להיעדם מעיני השוטרים בחושך, לא נעלם מחושי החדים והמאזמנים של כלבם. כיוון שברובעים מסוימים של העיר, אפשר לבנות כל תנועה אחרי שעה מאוחרת כחשודה, עוצרים הם וכן מכונות השיטור, כל איש. אי הנעילות שהשיטה הזאת עלולה להביא לאזרחים חפים מפשע, אינה עולה על התועלת, שהיא מביאה לבטחונם.

בחדר מוארך בבנין מטה מחוז חיפה שריחוטו היחיד הוא שונחן ענק, מכוסה מפת העיר, צלצל אחד מששת הטלפונים שבו המודיע הנרגש שכת למסור שם וכתובת. אולם בידו השניה של הפמד כבר היתה אמרסת אחרת. בה הרויץ פקדו דה אלחוטית למכונות עמוסה ארבעה שוטרים שיצאה מיד כהתאם לקריאה. שיטת השיטור הזאת אינה אידיאלית. טוענים מומחים: שוטרי המסתובב, ביחד

עם שוטרי אחר, ברנה, באיזור מסוים, מ-כיר, בסופו של דבר, כל אדם במקום. כל השוד יעורר מיד את סקרנות השוטרים. אלא שלשם הגשמת שיטה זו (הנהוגה בלונדון בשיתוב עם מכונות שיטור) ד-רוש גוף גדול של שוטרים, כמו הסמוך הותיק, שבראיתו מכונות השודה עוברת על פניו, רשם אינסטינקטיבית את מספ-רה על כף ידו. פתקה זו לא תיך העולם לאיבוד העיר.

מי חסר באחד מכותי הקפה בעיר התחתית? הביקור היה שגרתו שימש רק הזדמנות פתולית השיטור לראות מי ממכריהם ישנו, מי איננו. כיוון שאם לא היתה מחזה שגרמה להעררם משולחן הקלפים, היתה זו בודאי "פעולה" אם ארעה גניבה או פריצה, ירעו השוטרים את מי לחקור.

- השוטרים יוצאים לפעולה

הפגישה. "יא אללה! הלא זו המונית של אהרילה מיפוג" קרא אחד השוטרים בראותו מכונית ברחוב בפנים בית הקפה, בתוך ערפל כבד של עשן, הכיר הסמל חרדק (באמצע, חבוש מגבעת) את אהרילה. הוא בא לבלות את הערב בחיפה, לא "לעבוד".

הבריחה. מישהו בעל חוש הומור חיג 999, הציג עצמו כשומר הלילה של הבנק לדיסקונט, הודיע על תנועה חשודה, את רחוב המלכים חצו בדחירה כחצי תריסר אנשי משטרה. את השומר האמיתי מצאו יושב באחת הכורסאות. הכל לא היה אלא הלצה.

אני פושע מועד! למרות שקציני וסמלי המשטרה, שנכנסו לבית הקפה באחת הפינות האפלות יותר של חיפה התחזית, לכשו אזרחית, השתררה עם כניסתם דומיה. הלכות רצו לדעת מה מטרת הביקור הלא צפוי. רק אחרי שלום מגומס, מלווה מבטים לכל הפינות הנסתרות הרבות של העסק, פנה המתיחות. מבקר בית הקפה המוכרים לשוטרים הסורקים, הבינו, כי אין זה אלא ביקור שגרת.

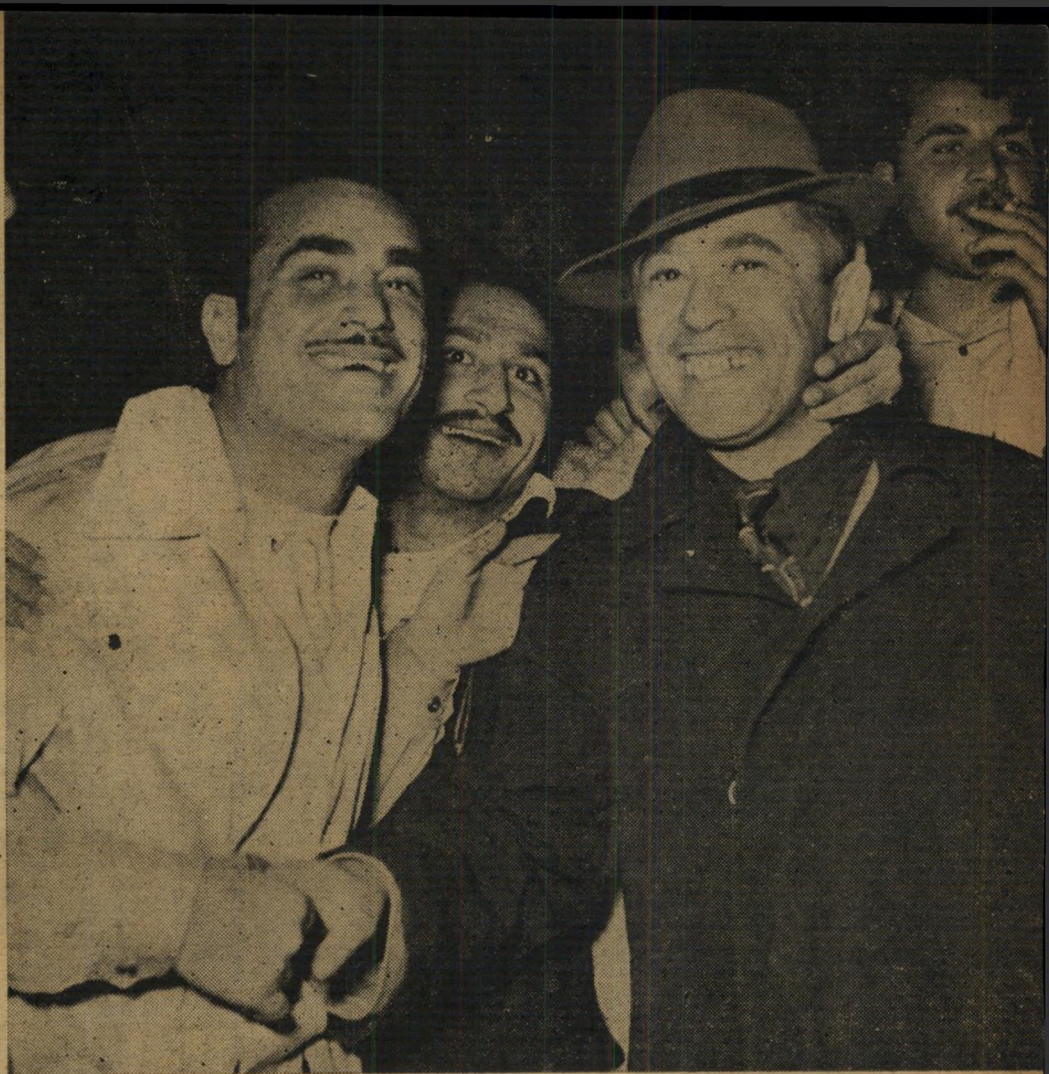
התזמורת החלה מנגנת שוב, ויושבי הבאר הפני את תשומת לבם למשקאות ולבחורות. אלא שברגע שעלה הצלם על כסא ולחץ על כפתור המצלמה, החלה מהומה.

חצי תריסר אנשים סובבו את הצלם, ניסו לחטוף ממנו את המצלמה. בראשם היה יעקב מלכה, בחור שחור, בעל שפם עישה רושם. לרגע השב הצלם כי הוא ייקרע לגזרים בידי האנשים הנסערים שהקיפוהו, אחז בו ואמרו לעשות בו שפטים.

יעקב! פלחה צעקתו של הסמל יצחק חרדק את המהומה, אל תתחמם! השפעת העצה היתה מידית. כעבור מספר דקות, לא רק שיעקב נרגע, אלא בקש להצטלם בפעם נוספת, תוך התחבקות עם הסמל. ניב עוד את האינפורמציה הבאה: "אני פושע מועד, מבטן ולידה. אבל אני מחבב שוטרים מסוימים, ביניהם במיוחד את יצחק."

הסביר יצחק: "קשרי הידידותיים עם אנשי העולם התחתון הם תכסיס מחוכם והכרחי. אלמלא קשרים אלה לא הייתי יכול לחזור לבדי אל המאורות שלהם, לאסוף אינפורמציה חיונית. היחסים הטובים בין המשטרה לעולם התחתון, ההסכם הכמעט גינלמני שבין שני הצדדים מאפשרים לנו להשתלט על הפשע במספר האנשים המצומצם שבדשותנו."

"אין בידינו הוכחות מספיקות לסגירת מאורת העשון." הסביר הקצין. "בעצם, איננו מעוניינים בכך ביותר, כיון שבמקום כל מאורה שתיסגר, תפתחנה שתיים אחרות."

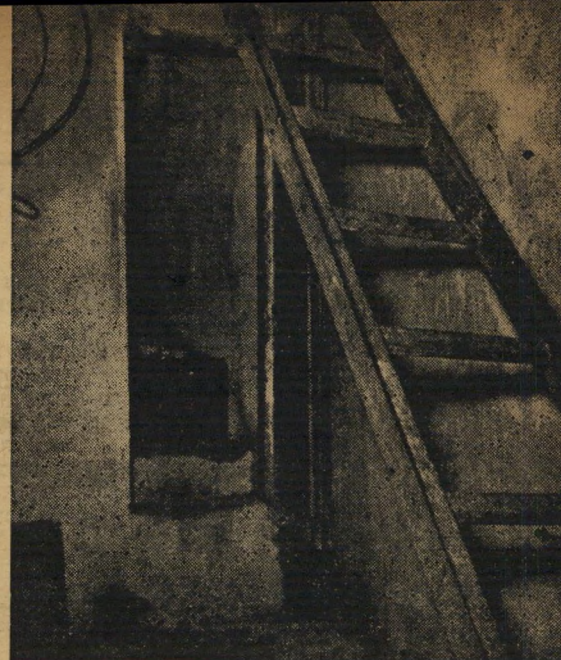
ריח חשיש

המאורה - קבוצת שוטרים התרנה מאחורי קיר של מחסן ברובע הנמל. "עכשיו! הפליט הקצין, זונק ראשון לעבר בית קפה קטן ומסריה. מעבר לפינה. מיד אחד משחקני הששיש נלקחה הנרגישה. השוטר הריח אותה, העמיס את המעשן על המכוננית. הריח היה מתוק מדי בשביל טבק. בתוך הטבק היתה טמונה כדורית קטנה של חומר צהבהב: חשיש. שני שוטרים אחרים החלו בחיפוש מדוקדק בארונות, מגירות ופחי זבל. בעל בית קפה (למעלה) עמד מן הצד, המשיך באדישות ברחיצת כליו. החיפוש במאורת מעשני החשיש לא יכול היה להעלות דבר. תוצאתו היחידה היתה הפסד של סכום ניכר לבעל הבית, שהספיק לזרוק את אוצרו לאש.

הרועה. שמע גרשון! צעק הסמל דרך חלון המכוננית לעבר גבר חסון, שצעד לאורך רחוב הרצל, כשלצידו רגליו נעולות המגפים רץ בולדוג ענק. גרשון חי על רוחיה של יצאנית אך יחד עם זאת הוא קנאי לכל מגע של "חברתו" עם גבר אחר, מחוץ לשעות עבודתה. כמובן, הוא סיפר לסמל בצחוק: "אתה יודע מנין אני בא? ממטה המשטרה! תאר לך, חבריך הספשים למקצוע הזמינו אותי כדי לחקרני על גניבה איזו שהיא. אני, והוא טפח על תזהו "אני וגניבה! איזו בדיחה! הרי אני אדם הגון!"

לא היה שמץ של אירוניה בהצהרתו. חולף זמן רב עד שרועה זונות מתחיל להבין באיזה מקצוע הוא עוסק. הכספים הראשונים הוא מקבל מידי איזו בחורה בהלחאה ידידותית שלמקורה אין שואלים. רק לאחר תקופה, הופכים יחסי הגומלין בינו לבין ה"עובדת" לקבועים. הרועה מגן על הנערה החלשה בפני התחרות, מבטיח את תחום פעולתה, משגיח שלא ירמו אותה — ומקבל תמורת השרותים החיוניים האלה, חלק מהכנסותיה, הופך במרוצת הזמן ל"בוסי".

היכנסת הרבות מאפשרות העמדת זקיפים, בכל המבואות לסימטא, שיתנו את אות האזעקה, בהירות שוטר באופק. או נעלמים הלקוחות דרך מנהרות (שמאל) או סולמות המובילים אל הגג, ומשם, דרך גגית השכנים, אל רחוב אחר. עם הסתלקות השוטר חוזר העסק למסלולו.

קטן מאחורי החנות. בקושי אפשר בו למצוא מקום למיטה. אלא שזהו כל הצידוד הדרוש. עם כל ידיעותיה של המשטרה, לא תוכל לחסלו ולאסור את שתי הנשים, טרם תפסה אותן בעבירה. אולם השמירה על העסק, ועל הדומים לו, בשעת "העבודה", היא יעילה מאד.

הזית הבנוי הקטנטן במושבה הגרמנית, היא של קיוסק. אולם ברז הינוז החליד מומן, ואיש לא קנה, זה חרשים, משקה קר מאחורי התריס המורד למחצה. בעלת הקיוסק, שרגלה נראית בתמונה (אמצע) מוכרת היטב למשטרה. העסק האמיתי שהיא והברתה מנהלים אותו, הוא בחדר

בתי בושת וסליקים

בית הבושת, לפניו מוסד מכובד ביותר בחברה האנור שית, יצא מן האופנה. התיאורים הציוריים על כמעט ארמונות והיפהפיות שבהם, הפכו מזמן לשקר, לפחות ברוב חלקי העולם, ובוראי שבישראל. במקום ארמונות, נאלץ החטא לסגת לחורבות. הבושם המשכר פינה את מקומו לסררוך. ואשר ליפהפיות — מספיק מבט חטוף באחד מהמוסדות החיפאיים, כדי לראות אף איש קצר רואי. אלא שלמרות הכל, הפשע שים, הסרחון והכיעור, לא אולו לקוחותיהם של בתי הבושת גם בישראל. לעתים תכופות מוצאת חוליית ה-שוטרים תור של בחורים צעירים לפני דלתו הרעועה של חדר עבודה של יצאנית. רוב המבקרים: מלחים זרים, על המשטרה לחסל קנים אלה, המשמשים מקור לפשעים ומחלות מין. עצירת הלקודות אינה מעשית ליותר מכמה שעות, גם חסרה תועלת. לכל היותר יכול קצין,

בעל רגש מוסרי גבוה, להטיף להם. במקומם יבואו אחרים. הצעד היעיל יותר הוא עצירת הפרוצות עצמן, ביחד עם בעלי בתי הבושת. סיגמ (שמאל) היא בעלת הקיוסק שאינו קיוסק כי אם בית בושת. היא ותיקה במקצוע, אינה מתביישה להודות בכך. היא, לפי דבריה, "זנה והיקה, אבל הו גנת!" על חוליית השיטה, שבאה בפעם העשרים לנסור את מזלה ולחוספה בשעת עבירה כדי לסגור סוף סוף את עסקה לגלגה: "אל תנסו! לא תתפסו אותי". היא טענה. בעבר כבר נתפסה יותר מפעם, גם נשפטה. אולם לא בקיוסק הנוכחי, שהמתנהל בו הפריע לשכנים. עם השוטרים, לאחר שהציעה להם סיגריות, נכנסה בשיחה, קבלה בפניהם על צרותיה: "גרשוני (ראה עמוד 6) חייב לי 500 לירות. אתם השוטרים יורדים לחיי, לא נותנים לחי. והלא אני מוכרחה "לעבוד" (כאן הש תמשה במילה אחרת, המונית יותר, אך לא ראויה לדפוס מאיפה אקח כסף לשלוח לבני בקנדה? הוא מותק, והו לומד בסדר, אבל כל מכתביו מכילים את המילה: כסף! לפתע השתנה מצב רוחה, היא תפסה את הסמל בשרו קראת: "לעזאזל! למה לכם לרדוף אחרי זונות? בו אתי למיטה!" השיב השוטר: "אני נשוי", הסתלק חיש, אבל לא מבלי להוסיף ההרהר: "עוד נתפוס אותך!"

העם

מי בלתי-נורמלי?

כשאומרים שמטורף הוא "בלתי-נורמלי", מניחים את ההנחה כי האדם הנורמלי, הרגיל, הוא שפוי בדעתו.

לא תמיד נכונה ההנחה זו. לפעמים יכול להתעורר הרושם כי האדם הנורמלי, הרגיל, הוא קצת מטורף. ואז מן הראוי לכנות ב"תואר "בלתי-נורמלי" את האדם השפוי ב"דעתו.

השבוע היה נדמה כי במדינת ישראל נרצח מצב כזה:

- בין הרג את אביו, שלא היה כל כך אביו.
- אב עמד בדין על הריגת בנו.
- צעיר עמד בדין על הריגת אהובתו.
- צעיר הרג את שותפו המבוגר.

ומעל לכל, משוגע במוסד של חולי-רוח, שהטריד את רופאיו משך שבועות ארוכים בהודאות על מעשה-רצח, וזה סוף-סוף ש"שיתחסו אליו ברצינות, יקבלו את הודאתו. היועץ המשפטי של ממשלת ישראל התפנה בכבודו ובעצמו כדי להופיע נגדו לפני שר פני-שלום קטן, להניח לפניו את אחד המק"רים המורשים ביותר שהרימו אי-פעם את גבות עיניו של האזרח הישראלי, שהוא די צניג גם בלא הכי.

גם מלאכותי. כותרות העיתונים הצדיקו את חששותיהם של הפסיכיים ביותר, ש"טענו מאז ומעולם שאסור להביא לארץ ע"י לימ, וביחוד לא עולים "שחורים" מארצות המרחב, וכי יש צורך בחוקי-דיכוי חמורים כדי לבקר את הגנץ.

אולם במידה מסוימת היה גלי-הפשעים מלא-כותי למדי. אפשר לזקוף חלק גדול של ה"גל" על חשבון ההתענינות שהענתונת העברית החלה מקדישה לפשעים. במקום ציון קטן בכרוניקה, כמו לפני חמש שנים, זוכה עתה הפשע למקום מכובד בין ידיעות מכובדות.

רבים סבורים שזו רדיפה מסוכנת אחרי סנסציות, שדבקה גם בארזי הענתונת. אר לם לעומתם הנשמעה טענה הגיונית למדי: אין לרפא את המחלה ללא אבחנה, ואין אבד"נה ללא חקירת הרקע הסוציאלי המצמיח את החיידקים.

היסטוריה

בית אשוגעים

אין מקום בישראל היכול להשתוות למבצר עכו. העובר את המבצר מן המרחק ועד הגג, היהו כעובר על פני כל תולדות הארץ. במרתף עוד מצויים האזיקים אליהם רותקו אסירים אומללים בימים שקדמו לימי הצל-בנים, הארוחת בהן שכנו הסוסים שהביאו את האבירים לבושי שריוני הקשקשים מארץ הפרנקים. על הגג עוד נראים בברוד הסימנים שחרט בידיו דב גרונר, בשבועות הארוכים שחיכה לביצוע פסק-דין המוות שלו. כשבאו לפניו שבוע ראשי אצ"ל ומשפחות התלווים להתיחו עם זכר הצעירים שעמדו על דלת-העץ הנופלת בחדר-המות, נוכחו לדי"ע שחל שינוי בחצר הרחבה של בית הסוהר.

החצר ההיסטורית, בה טיילו פעם מאות אסירים יהודיים, וראו על הארץ את טבעות הברזל אליהם, נקשרו האסירים לפני הלקאה צבורת, חולקה על ידי קירות אבן למג"רשים קטנים, לנוחיות בית-המשוגעים שירש את המקום, אחרי שהממשלה נמנעה מלהפכו למוזיאון לאומי.

הסיבה המשוערת לקטנות המיחין: אי-הרצון להפוך את תלוי עכו ויושביה לגבורים לאומיים.

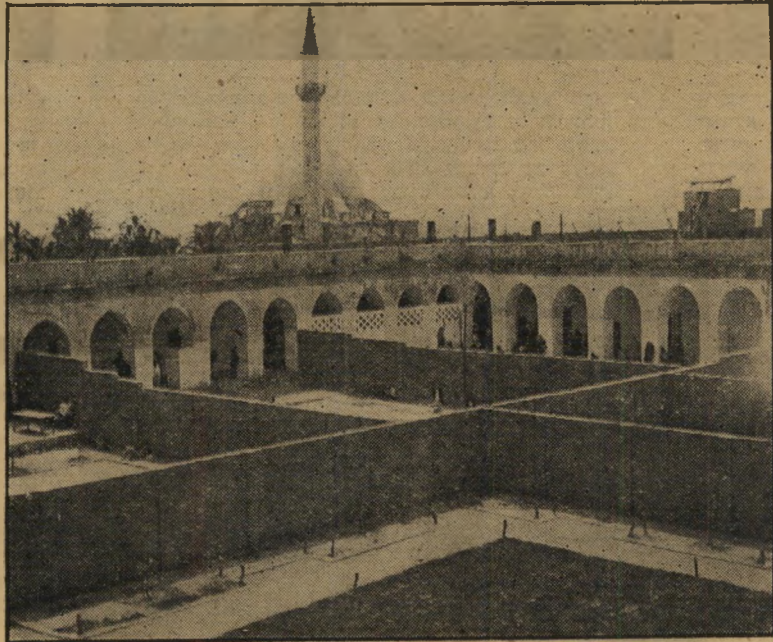
ממשלה

"חדרה"

פעם דמו משברים ממשלתיים בישוב ובמדינה לקקיון. הם היו צצים בלילה, גדלים לממדים אדירים, ונעלמים בבוקר באותה

מרכו מפא"י על קיום שני הדגלים וההמ"י נוגים קנה הקש האחרון, ששבר את גב הצ"כ.

הם נכנסו לממשלה מתוך הרגשת הנצחון של מפלגה שעלתה למקום השני במדינה, הוכחה לממשלה שלא תחכן קואליציה יצי"בה בלעדית. אולם מצד מפא"י היתה הרגשה אחרת. היא התיחסה מלכתחילה בזילזול רב לשותפים, לא ראתה בהם אלא גוש דתי במ"י הזורה חדשה. מדי פעם, כשהתעוררה בעיה חמורה בממשלה, לא הטרחה מפא"י את עצמה למצוא פשרה, אלא קיבלה החלטות בהרמת ידיים. היא נטעה על ידי כך בלב הצ"כ הרגשה שדמתה לעינויי טאנטאלוס, גיבור האגדה היוונית, שעמד רעב וצמא ליד עצי-פרי ומעיין מרוזה, אך לא יכול להגיע אליהם.

חצר מבצר עכו שהפך בית משוגעים

האם היו הגבורים גבורים?

התכנית במגורה. נוסף על הרגשת הכשלון הקולקטיבי, עקב אי-קיום תכנית הממשלה ביחס לביטול הפיקוח על המטבע הזה, סיווג החינוך הממלכתי ושאר הנטיגות, באה אצל כל השרים כמעט הרגשת - כש"לון אישי בתפקידיהם:

● ישראל רוקח לא הצליח לקבל לידיו את השלטון על המשטרה וע"י עיני הערבים, נשאר במשרד-פנים ללא סמכויות כמעט.

● פרץ ברנשטיין, בראש משרד המסחר והתעשייה, לא יכול לעשות כמעט דבר, מאי-חר השלטון האמיתי בעיניו הכלכלה מרו"כז בידי שר האוצר המפא"י.

● יוסף ספיר, שר-התחבורה, נאלץ להת"פשר עם הקואופרטיבים לתחבורה, החמיץ בזאת את ההזדמנות היחידה של הצ"כ להו"פיע בעיני הציבור כמגיני האיש הקטן.

● יוסף טרלין, כשר הבריאות, היה היחי"די שלא נתקל מיד במכשולים מפלגתיים, נכנס יפה לתפקידו.

ראש הממשלה הביע "חדרה" על תוצאות הפרישה. הוא ידע על מה הוא מדבר: אם תשאר ממשלה בעלת רוב זעיר, יתכן מאד שתשים קץ לנוהל הדימוקרטי המייגע, הו"ציא מן המגירה את התכנית המוכנה לריכוז סמכויות כמעט-דיקטטוריות בידי ראש הממ"י שלה. אולם מאחר שגם ראש הממשלה הוא, הפעם, תמים ודעים עם הצ"כ בשאלת המ"י נון והדגל בבתי-הספר, יתכן שהפעם עוד תושב הקואליציה הגדולה על כנה.

משטרה

"נשתה לחיים!"

"מספרים בעיר שאתה בא להחליף או"ת"י? אמר בחינך יחזקאל סחר, המפקח הכללי הממושקף של משטרת-ישראל, לגבר קטן הקומה ואדום-הפנים, כשהשניים נפגשו בשבוע שעבר בביתו של משה שרת שר-החוץ.

"אם כן ואם לא, נשתה לחיים!" החזיר הלה בחינך.

השבוע נראה כאילו היה זה "לא". המפקח לא התכוונן. לפני שהוכרע הי"מאבק, כבר הוכנה תכנית שלמה של חי"לופי גברא בצמרת המשטרה. לפי תכנית

זה, היה תואר סגן-המפקח-הכללי נופל לח"י קו של ישרון שיף, בן המורה, בעל השסם המגודל והקול העדין, ואילו עמוס בן-גוריון, שכבר נכנס בינתיים לחזרו הריק של הסגן שפרש מתפקידו, היה נשאר עוזר-המפקח הכללי בלבד. הסיבה לכך: חששו של ראש-הממשלה כי עליתו של בנו עלולה להתפרש כפרוטקציה אישית, אף כי מבחינת החוק עולה זכותו של בן-גוריון על זכותו של שיף.

פרטים אחרים של התכנית:

- חטיבת הגבולות הנמלים, בפיקודו של יהודה פראג, תצורף למחוזות.
- סגן נציב בתי הסוהר, שפי, קודמו של יהודה פראג, יחזור למשטרה בתפקיד נגיד.
- מפקד מחוז תל-אביב, יואב פלג, יעבור למחוז אחה, כנראה לטבריה.

יחזקאל סחר עצמו היה צריך לעבור, לפי חשבון זה, למשרד-החוץ, לקבל תפקיד נכ"ד כציר או שגריר באחת הארצות. אולם הי"שבוע נראה שחזר מעדיף את אזור הארץ ואת דגלון משטרת ישראל. בעוד שרבים היו עסו"קים בחיפוש יורשיו, לא התכוון כלל לנ"טוש את חדר עבודתו בקומה ב' של מטה המשטרה בתל-אביב. הוא עוד דמה מאד ל"בעל הבית כפתגם, האומר שבלעדיו אסור לערוך חשבון.

מדיניות

תזכורת עדינה

כששוחזר בשבוע שעבר מכלא פראג, ה"עונאי האמריקני ויליאם אוטיס, הופנתה מתשבתם של ישראלים רבים לאסיר אחר הנמצא עדיין בכלא פראג: מרדכי אורן.

אותה מחשבה עלתה גם בלב אנשי משרד החוץ הישראלי. הם פנו אל ממשלת ארצות הברית, ביקשו פרטים על המשא ומתן ל"שחרורו של אוטיס וכן את חוות דעתה על הסיכויים לשחרורים נוספים של אסירים הי"נמצאים בידי ממשלת צ'כוסלובקיה.

לאחר קבלת חוות הדעה והתייעצויות רבות, בחר משרד החוץ בדרך עדינה כדי להוכי"לצבים את הפרשה: לפני שלושת רבעי שנה נשלח המכתב האחרון של ממשלת ישר"אל לצ'כוסלובקיה בענין אורן, על מכתב זה לא נתקבלה כל תשובה.

ישראל הגישה באמצעות המיופה כוח ה"ישראלי בציכיה, ד"ר גרא, תזכורת למשרד החוץ הצ'כי, בקשה תשובה על אגרתה מ"לפני שלושת רבעי שנה ש"יחכן שלא זכ"תה לתשומת הלב הדרושה..."

האגרת רמזה שישראל והעולם המערבי כולו, יראו בעין יפה אם ממשלת צ'כוסל"בקה "תבדוק מחדש את פרשת האזרח הי"ישראלי מרדכי אורן."

ציכוסלובקיה לא הגיבה כלל על התזכורת הישראלית, אף לא נענתה לבקשה שהיתה כלולה בה, לאפשר לפחות לנציג קונסולרי ישראלי, להפגש עם מרדכי אורן בכלא.

משרד החוץ הסיק מכך שכלפי התנועה הציונית אין מדינות הדמוקרטיה העממית מעונינות כלל לעשות זיסטוט של ידדות ר"רצון טוב.

אולם בסוף השבוע שעבר הגיעה שמועה מעורפלת לחוגי מק"י, ממרכזי המסלגה הי"קומוניסטית באירופה. השמועה: "מרדכי אורן ישוחרר בקרוב."

המשק

קצת פחות. קצת יותר

בימים האחרונים נראה שוב כי מיסים חדשים מביאים אתם לרוב עלית מחירים. מיד לאחר שהוחלט בישיבת הממשלה על הסלת מס אבטלה, למימון עבודות ציבוריות מיוחדות שתקלנה במידות מה את מצבם של המובטלים, באה הודעה על עליה, ב-25 פרוטה, במחיר הלחם. אולם למעשה עלה הלחם ביותר מסכום זה, כי ניתנה הוראה למאפיות להקטין את משקל הכיכר ב-5%.

הקשר בין מחיר הלחם למס האבטלה הוא פשוט: הממשלה פחדה להגלות את המחיר בטרם יהיו בידה סכומי כסף שתוכל לשל"למובטלים, תמורת עבודתם, ושבו יוכלו הללו לשלם את המחיר המוגבה.

עד מתי? עליה במחיר הלחם תכנס לאוצר מליונים נוספים של לירות בשנה. הכנסה זו תסלק את החשש שהביעו כמה וכמה שרים, פן, באם היו משאירים את מחיר הלחם הקודם ומכריוס על קיצובו, היה נפתח שוק שחור נרחב חדש במדינה, וחלק ניכר מן הלחם היה מסתנן אל הלול ואל מעבר לגבול.

נימוק אחר נגד קיצוב, ובעד העלאת המ"חיר היה כי, בעוד שעתה אין עולה הצריכה הממוצעת של תושב ישראל על 300 גרם

העליון של היישוב, הועד הלאומי. אולם, להפתעת רבים, הוצע לרוון להיכנס מיד עם סיום הקורס לתפקיד של מעין שלישי אישי למי שהיה אז מנהל המחלקה הע"ב רית (וכיום נספה תרבות בארגנטינה) מרדכי אבידע.

התפקיד לא משך במיוחד את לבו של רוון, העבודה היתה בעיקרה מינהלתית. ניירות נעמדו על השולחן, סלפונים צילצלו, היה צורך לעסוק בכל מיני ענינים כספיים. אלה לא נראו בעיניו. כעבור חודשים מעטים בקש לשחררו מתפקידו, כי רצה לעבור לעבודת תכנות, לשמה אומן, ואשר רק בה נתכונן לעסוק.

מעריצים ראשונים. המשימה הראשונה: בקורת סרטים. שבוע שבוע הופיע רוון לפני המיקרופון, סקר את סרטי ירוש"ל, בלשון שנונה, עוקצנית, לעתים חריפה. כשעמד פעם להסתכל בתמונות של אחד מבתי הקולנוע בירושלים, הופתע מן אד כשבחור אחד, שהתבונן אף הוא בתמונות

שמוליק בן 2 כל הכלבים

אתה מדבר, יצאנו מהבית כבר אחרי שמואל רוון.

בארצות רבות היה זה מקובל ביותר לכתוב את אורח-החיים בהתאם לתכניות פולטריות ששודרו ברדיו. בארץ היה הדבר בלתי יוצא מן הכלל. תכניות הרדיו בכללן לא היו מעולם אהודות על ציבור המאזינים, מלבד כמה מקרים בודדים. בולט בייניהם: צעיר (27) זעיר-קומה, בעל שער מן סולסל, נוח לבריות, חיבב על מכריו, ש" הצליח להפוך את חיבתו כמעט לסמל מסחור על גלי האתר. הצעיר: שמואל רוון, אישיות הרדיו מס' 1 במדינת ישראל.

לא בלי שמץ קנאה, גילן אנשי שרות ה" שידור שבכל משאל ומחקר עמדו תכניותיו למיניהן ("רשימוע לשאול, 20 מי יודע" חידוני תיבת נוח) בראש רשימת התוכניות המילוליות. מבקרים שסיירו באולפני שרות השידור, הציגו את השאלה שנראתה נצחית בעיני דרוכיה-סירוסים: "איך שמוליק רוון?"

הערצה עיוורת. דרכו של רוון אל ה" רדיו היתה, כרגיל במקרים אלה, מקרית ל" מלי. בן 14 ראה הצגה של הבימה בעיר מולדתו ראשון לציון, התרשם ממשחקם של הנה רובינה ויהושע ברטנובו, שיגר מאמר הערכה עליהם לעתון התיאטרוני במה. רוון הגיע והפתע מאד כשהמאמר התפרסם.

הוא נכנס לסטודיות דרמטיות בגמנסיה ה" מקומית, הופיע בתפקידים שונים. עם סיום הלמודים, יצא למה שנקרא אז "שנת שרות", הסתובב שנה שלמה בכוכב אוסטרי רחב-שוליים בתחנת הנוטרים של ראשון לציון. שנת השרות היתה משעממת למדי, אך איפשרה לו להמשיך להיצא לבית אביו, רופא ילדים (אחיו של שר המשפטים פנחס רוון), להתכונן ללמודים באוניברסיטה ה" עברית.

בשנת 1946 בא לירושלים, התחיל, ביחד עם עשרות סטודנטים אחרים, בלמודיו ב" מדעי הרוח. אך הגורל יעד אחרת. רוון האוין לשידור הודעה בקול ירושלים המנדטורי כי עומד להפתח קורס לעורכי תכנות, בקש להתקבל כמועמד.

מספרת לאה פורה, אחת ממדריכות ה" קורס: "שמוליק היה צעיר מן הרגיל ש" קבענו, אבל הוא עשה עלי רושם טוב והב" טיח סכינים. קיבלנו אותו."

שרות השידור המנדטורי קיבל זמן מה לפ" ני כן מנהל חדש, אדווין (גנבי) סמואל, פקיד מנדטורי ותיק, בנו של לורד הרברט סמואל, הנציב הראשון בארץ. סמואל הצליח להעביר את הרדיו לפסים חיוביים, יצר קשר הדוק עם המאזינים, שפר והרחיב את השרותים. כמובן, שעבודה זו לא ביצע לבד, הביא לשם כך מאנגליה ומארצות ה" מרחב אנשי מקצוע מובהקים. בריטים ב" רובם. אחד ממעשיו הראשונים: הכשרה מקצועית של כוחות חודשים.

כוכבים חדשים. הקורס, הראשון ב" מינו בארץ, הוציא כמה כוחות מצוינים, מ" הם כאלה שעברו לשטחים אחרים: כטבת, סופרו המדיני של הארץ, ואחרים שהמשיכו לשרת ברדיו: בלה ברעם, עורכת במות וביים, בנימין צביאלי, מנהל המדור להתי דתי, ורבים אחרים שמקומם ידוע כיום ל" מדי בעולם העתונות והרדיו.

הממשלה המנדטורית לא הודרה מעולם להציע הצעות עבודה מרחיקות לכת, ביחוד לא ליהודים. כל מקום עבודה במחלקה ה" עברית של שרות השידור נרכש כתוצאה ממאמצים עצומים, ומלחץ חזק של המוסד

כל המעוניין יבוא. התוצאה הראשונה לא אחרה לבוא. נציגי הוועדה הפועל של ה" הסתדרות סלפנו לסגל, בקשו להתראות עמו. תשובת סגל: הוא יאכל את ארוחת-הצהרים בביתו, כל המעוניין לראות אותו יכול ל" בוא לשם.

היתה זאת שפה ששום מוכיר הסתדרותי לא שמע כמה שנים רבות בארץ. העיר ער" בד בן-עמי, בעצמו תעשין (יהלומים), בתמ" הון מה: "אף אחד מאתנו לא היה מעז ל" עשות זאת!"

השאלה, הטעונה תשובה מעשית, היא: האם תהיה ההעזה כדאית?

רדיו

נתוח פלאסטי

זה למעלה משנה משרד קול ישראל, אחת לשבועיים ביום ה", מסיבות עיתונאים מוק" לטות. השידור מתחיל בדיוק לפני מועד החודשות, חייב להיות מחושב היטב, מוקלט ימים מספר לפני כן על גבי סרט, נערך ומותאם לפני הזמן.

השבוע בחרו ארבעה עיתונאים ירושלמים לקרובם הירושבעי את שאול ליפשיץ, מנהל משרד המסחר והתעשייה. הדרושה היה חי וער, כלל כמה שאילתות אודות ביטול הפיקוח על השוקולדה, מספרי היצוא של קיזור פריז, וכו' בעיות עבודה.

מהשתישבו משתתפי מסיבת העיתונאים ביום ה' לפני שבוע ליד מקלטיהם, כדי ליה" נות מן השידור שלהם, כמעט שלא הכירוהו. טען אחד מהם: אלמלא שמעתי מראש את הודעתו של הקריין, שזוהי המסיבה שאני השתתפתי בה, הייתי סוגר את המקלט. היא שונתה לגמרי, הפכה למין מגומם, שאלות רבות, ותשובות רבות יותר הושמעו ממנה."

נתברר, שסרט ההקלטה נותח ניתוח פלאס" טי. שאלות שלא נעמו למשרד המסחר וה" תעשייה הוצאו, תשובות, בהן נכשל ליפשיץ, שוננו, הוכנסו מאוחר יותר לסרט. צלצלו העיתונאים לאשר הירשברג, קצין העתונות של משרד המסחר והתעשייה עוד מימי דב יוסף, ושקולו מוכר מאזינים משידוריו על חלוקת המנות, שבישל מחדש את הסרט.

"תשע שעות עבדתי על הסרט שלכם," התפאר הירשברג בגאווה, שלא היתה במ" קומה. משתתפי המסיבה לא התרשמו. מסי" בת עיתונאים מוקללת, כמו שהובטח להם לפני שנה עם תחילת הסידרה, חיבת להיות אוביקטיבית, אספקלרית אמת, לא פחות ממסיבה חיה. הם הצטערו על תשע שעות עבודתו של הירשברג, שכללו גם מספר שעות ומעבודותו החיונית של מנהל המשרד, שנאלץ להקליט תשובות חדשות באולפן, שלחו מכתב מחאה חריף לקול ישראל, אימו לא הופיע שוב בתכניות שיצונורו.

הצטדק קול ישראל: "משרד המסחר וה" תשע שעות עבדתי על הסרט שלכם."

קמח ליום, במסגרת של קיצוב אי-אפשר היה להקציב פחות מחצי קילו לחם ליום. כך היה הקיצוב מעלה, למעשה, את צריכת הלחם במדינה ואת הכובד.

השבוע נראה איפוא, כי לזמן מה לפחות, המזון המרכזי והחיוני ביותר עדיין יימכר בשוק החופשי. השאלה היא: עד מתי?

עבודה

אך אחד לא העז

לתחנת המשטרה בנתניה נכנסו כמה גב" רים דוברי-אנגלית, הודיעו שהם רוצים ל" הגיש תלונה על פריצה. היומנאי נטל לידו את הטופס המתאים, החל רושם את הפר" טים. אולם כשהגיע אל שם המתפרץ, פקח את עיניו לרוחה, חדל לרשום. הוא ביקש את הארחים לפנות אל הקצין הממונה על התחנה.

הקצין פקח גם הוא זוג עיניים, הודיע שלא תשמע מעולם על תלונה מסוג זה. אך כש" התעקשו המתלוננים פתח תיק, רשם את התלונה נגד עובדיה בן שלום, מזכיר לשכת העבודה בנתניה, שהתפרץ ללא רשות לבנין תעשיית הרהיטים של המזרח התיכון בע"מ.

האם הרג מישהו? המתלונן היה זונדל סגל, 35, גבוה ורחב חזה, אחד מהני" המנהלים הדרום-אפריקאים של בית-החרו" שת הגדול ביותר בארץ מסוג זה, שהחל ב" ייצור לפני ששה שבועות, אחרי השקעה של שלוש מאות אלף דולר.

כשנגש לעבודה, נתברר לו שתקלה העי" קרית היא למצוא בארץ מומחים שיהיו מסו" גלים למלא את תפקידו המפתח. הוא קיבל לעבודה 40 פועל. 37 מהם נשלחו על ידי הלשכה. אולם, שלושת הנותרים נמצאו על ידו באופן פרטי.

הסיכסוך פרץ כשפיטר סגל את אחד ה" אנשים שנשלחו על-ידי הלשכה. שנראה לו כבלתי מתאים לתפקיד. "מדוע אינכם רר" צים אותו?" שאל בן שלום, "האם הוא הרג מישהו? האם גנב?" אחר איים: "אם לא יח" זירו פועל זה לעבודה, לא תשלח הלשכה שום פועל אחר, תוריד גם את שלושת הבל" תימאורגנים בכוח."

רק עם רגלים. הדרום-אפריקאים, שלא היו רגילים לנוהג בארץ, טרבו בכלל להכיר בחובה לקבל פועלים מהלשכה. הלש" כה קיימת רק לשם נוחיות", טענו. "נותן" העבודה זכאי לבחור בעובדים הנראים לו מתאימים. ההסתדרות יכולה, לכל היותר, לדורש כי הפועלים יצטרפו אליה."

לבן-שלום היתה דעה אחרת. אף כי עובד בן-עמי, ראש עיריית נתניה הפיקה, פתח בפעולת תיווך, הופיע המוכיר השבוע בבית החרושת, הספיק בכח את עבודת האנשים. "אתם הדרום אפריקאים יודעים רק לעבוד עם סרטים!" ניף בסגל, שהיה אחד מראשי

שמוליק בן 27 זאבים מרחוק

נות, אמר לחברו: "אבל שמואל רוון אמר ברדיו שזה סרט טוב!"

רוון הופתע או, כהיום, מן הפופולריות ומאהדת הציבור, עומד בפניו בתמהיל-מה. נוסף על בקורות הסרטים, השתתף ב" תסכיתים רבים. מספר התסכיתים בקול ירושלים היה כ-3 ליום, (עתה) — אחת ל" שבוע) וחכורת צעירים, סטודנטים ברובם, היותה מעין להקה קבועה של השרות. ב" ניהם: שלמה ברטנובו, בנו של שחקן הבי" מה וכיום חבר בבעת ברנר, הגי פיננסקר, ש" עבר זמנית לשרות השידור הבריטי, ועוגניה שמחני, שהמשיכה לעבוד ברדיו.

אך הרדיו לא השכיח מלבו את חלומו על תיאטרון. במשך שתי שנות עבודתו אסף את הסכום הקטן ביחס, שנדרש או לנסיעה לחוף-לארץ, יצא לארצות-הברית.

נייורק עצמה לא מילאה אותו התפע" לות. במכתבים לידידים כתב בנוסח שירי "כל החופים כחולים מרחוק, כל הכלבים — זאבים מרחוק". לידידיו סיפר כי בכרך בן שבעת המיליונים אפשר להיות בודד עוד יותר מאשר בתלאביב הפעוטה.

פליטת פה. אולם התיאטרון הנייורקי, ובית הספר בו למד, מילאו את כל ישרתו. הוא נשם, חי ואכל תיאטרון. כדי להתפרנס עסק בקיץ, בהרכב הארץ-ישראלים הצעירים בנייורק, בהרכב במחנות נוער ציוניים. שוב היה רוון מופתע מהצלחתו הוא. ההצלחה היתה הפעם כפולה: בעבודתו ב" מחנות התחבב על הנוער האמריקאי, שאת אורה חייו למד, התלהב אפילו ממשחק ה" ביסבול; בבית הספר רכש ידידים, הצליח בלימודיו.

התכנית בוסנה. באחד ממוצאי ה" שבתות, לפני ארבע שנים, קרה דבר רגיל ביותר בתחנות השידור, דבר שאינו צריך לקרות ואשר קרה, השום מה, תמיד: תכנית בוסלה, "מטעמים טכניים".

רוון, שהיה אחראי לאותה תכנית, חייב היה למלא את הזמן, משתתפים לא היו והזמן דחק. כשחפס לו ספר לקריאה, נפלה עינו על ספר שנשא את הכתובת Quiz Book, ספר חידונים. הוא נזכר כי, בהיותו סטודנט, היו הוא וחבריו יושבים בקפה עטרה הירושלמי, חזים זה לזה חידות, וה" מנצח זכה בכסף. היה זה מישחק האזארד אינטלקטואלי מיוחד במינו.

חשב רוון: מדוע לא יצליח לשעשע כך גם את המאזינים? כשנסע לתחנת השידור, אסף את כל חבריו לעבודה שהיו באותו

שמוליק רוון עורך חירון

ההיתה המלכה איזבט בתולה?

תעשיה מעולם לא הניח לנו לגעת בשידור ריהם. זוהי מסורת עוד מימי של דב יוסף."

קול שמואל

(דאה שער)

זוג צעיר עלה לאוטובוס, ישב בספסל ה" אחורי, החל בשיחה, ניסה להוכר במאורע שקרה בל במוצאי-שבת. "אני בטוח שעזב" נו את הבית אחרי 8 וחצי," אמר הגבר. ה" אשה הגנה על סכרתה בתום-לב: "מה

ההסתדרות הציונית במולדתו. אולם הדרום-אפריקאים, המהמים בארץ קבוצה קטנה, עשירה ומלוכדת מאד, לא שח" קי. סגל סגר את מפעלו. מוריס סחיל, מנהל מפעל לבגדי-גברים העומד להיפתח בנתניה ולהעסיק 100 פועלים, הודיע שהוא מפסיק את בנין מפעלו. מברקים עפו לכל עבר, גם להסתדרות ציוני דרום-אפריקה, הממלאה תפ" קיד חשוב בהורמת השקעות ותרוימית ל" ישראל.

חולדות

אנטישמיות במשרד-החן

מאז פרסם העולם הזה (813) לראשונה את הידיעה כי בארץ מבקר — כדי להסריט סרט — פאול הארלן, בנו של פיט הארלן ש' הפיק בזמנו של היטלר את הסרט האנטי-שמי היהודי ז'וט, הספיקו רוחות רבים לר' עושי. תומס אינצ'יה (השם שהיה רשום ב' דרכונו התורכי של הארלן) גרם לכמה שצי' רוריות בארץ, השאיר מאחוריו כמה חשדות קטנים, לפחות חשד אחד רציני. אשמים, ב' מידה לא קטנה, בתקרית הארלן: כמה מוס' דות ישראלים רשמיים. כאשר הגיע הגרמני בעל הדרכון התורכי

מעגל סביב למדורה. השולחן הירוק שעל הבמה לא יכול היה להלהיב כמו האש ה' אדומה. אף על פי כן, הורגש שבאולם מרחף קצת יותר מגעגועים לימים עברו. היתה זו הרגשה כללית מיוחדת במינה, שהגיעה סגן אלוף אחד להגיד באנחה: "הייתי מגיע רחוק עם הבחורים האלה, אפילו היום." וכאילו להוכיח שאנשי הפלמ"ח עוד כוחם במתניהם, נשמעה דרך המיקרופון פקודה שקטה: חברי הראל מתבקשים לצאת החוצה. הקבוצה יצאה אל הדלתות, למנוע את התפרצותם של כ-300 בחורים שנדחקו בפי' תחים, איימו לשבור את הדלת באם לא נתנו להם רשות כניסה. לא היו אלה יריבים שבאו להפריע, אלא, בחלקם הקטן, פלמחאים

מדוע לא יבקרו: כשהאולפן מתמלא עד אפס מקום, השידור אינו עולה יפה. לפני שנה, כשנתמנה המנהל החדש, בא גם יועץ אמריקאי לעניני רדיו, דניאל אנרייט. בין יתר הצעותיו קבע שיש לעודד את רוזן, להפכו לאישיות עוד יותר פופולרית. הצעתו: תכנית מה עסק? שהפכה אחר כך לעשרים מי יודע?

רוזן, כרגיל, קיבל את ההצעה בהסתייגות רבה, פתח בשידורים, שהפכו בינתיים ל' מקובלים מאד ואת רוזן פופולרי עוד יו' תר משהיה. אפילו חברי צוות הגנאלים הקבוע הפכו מוכרים וידועים לכל ילד ב' תל-אביב. הצעד הבא של רוזן היה הגיוני עוד יותר: הוא הבין שעיקר מאויני הרדיו אינם בערים הגדולות, כי אם בעיקר במושבות, קיבוצים ומעברות, מקומות בהם אין לציבור אפשרות ליהנות מקולנוע, תיאטרון, קונצרט ולעתים אפילו עתון. אלה הם ה' מאוינים הנאמנים ביותר של הרדיו. רוזן חיפש דרך נוספת לרכוש אותם. הדרך נמצאה.

יוצאים אל העם. שידורי 20 מי יודע? החלו לנדוד בכל רחבי הארץ, בכל מקום הורכב צוות נשאלים מקומי, נשאלו שאלות, צוינו נעלמים שהיו קשורים ב' הווי המקום. נוסף על מכתבי ההערצה הרגילים (כ-10 ליום) המתקבלים לכתובתו של רוזן, הומט' רו על שרות השידור עשרות בקשות ל' קביעת מקום ישוב זה או אחר לשידור ה' תכנית. איש מבין חבריו לעבודה לא קנא ברוזן קנאה מקצועית או אישית: פופולריותו לא היתה לה הצדקה מקצועית-אוביקטיבית, היא היתה פרי המקרה, פרי המצב העכור של מרבית יתר השידורים. רוזן, שעדיין לא שכח את הכמה, החל להיענות להזמנות ל' עשרות להופעות אישיות במקומות רבים. סוחר גרוץ, כשרונותיו המסחריים, ל' עומת זאת, היו זעירים, הוא לא ידע לנצל להגאתו החמירית את פרסומו.

רגע בתחנה, ערך איתם את המישחק לפני המיקרופון. הפעם לא שיחקו על סכום כסף, שיחקו על רעיון. הרעיון לא היה חדש, נוסה קודם לכן כקול ירושלים, נוסה שנים רבות בתחנות בעולם. סוד ההצלחה: אישיות המשרד וכושרו.

לכאורה, הדבר פשוט מאד. לקח לו אדם אינצ'יקלופדיה, הכין שאלות, גירה את רצו' גם של הבריות לבדוק את ידיעותיהם והשכ' לתם. זה נכון לגבי תכנית הרפעימית, מקי' רית, אולם אם מדובר בתכנית-קבע, צריך לדעת לגזון את התכנית, למצוא את הדרך למשוך את המאזין. דרוש קסם אישי, ש' יישמע על גלי האתר, יגיע למקלטו של כל פרט ופרט.

התכנית הראשונה, שנתקיימה לפני ארבע שנים, הצדיקה את השיקול, גילתה כי ל' רוזן היו ההתמדה, המיון והאישיות — שהפכו תכנית זו לתכנית הרדיו בהא ה' ידיעה.

סכנה: תשובות. קשה היה לקבוע מה סוד ההצלחה: התכנית או האיש. אנשי המקצוע ידעו כי הפרסום אינו תמיד בבואה לכושר המשרד. אנשים רבים, למשל, הגי' שו תכניות רבות, השקיעו עבודה קשה ימנעת, מבלי שאף מאזין אחר ידע את שמם. ואילו משרד שהכין תכנית כבקשתך, נתפרסם שמו תוך שבועות ספורים. במקרים אלה קבעה התוכנית, לא האדם.

גם תוכניות החידונים כבר נוטו לפני כן על ידי אליעזר זורון (כיום קונסול ישראל בניו-יורק). התכנית נכשלה, האיש לא פור' סם. אך 400 החידונים ששודרו על ידי רוזן, הפכו אותו לאיש נודע. היו אלה חידונים למבוגרים ולנוער, על כל נושא, ובכל צורה. ההצלחה לא באה בקלות. החידונים הצ' ריכו קריאה מדוקדקת בכל מיני ספרים, רישום מיוי של כל עובדה שיכולה היתה לשמש חומר לשאלה בתכנית הקרובה. צריך היה לדעת לא רק איזו שאלה להציג אלא גם, ובעיקר, כיצד להציג אותה, להיזהר בתשרי' בות.

כששאל על שם מי נקראים אי וירגיניה, למשל, השיב לו נער: "על שם המלכה אליזבת שהיתה בתולה." רוזן נתחייך, מיהר להשיב: "אינני יודע אם היתה בתולה או לא, על כל פנים זה על שמה." תשובה מעין זו עלולה היתה לגרום לתגובה חריפה ב' מקצת ממנהלי שרות השידור. אלה — אם כי ידעו את ערכו הגדול בש' ביל השרות — לא נתנו לו כל זכויות מיוחדות. רוזן קיבל את המשכורת הממשל'

בעוד שכל אמן, ויהיה זה הגרוע ביותר, קיבל סכומים גדולים כשכר הופעה, לקח הוא סכומים פעוטים להצחיק. לדבריו, לא ידע לעמוד על המקח. "אבל אני לומד," הוא מחייך. בזמן האחרון החלו רבים לטעון כי רוזן נוצל יותר מדי ותכנותיו נמאסו. אמר מאזין: "קולו ורודף אותי בכל מקום. גם מוון טוב, אי אפשר לאכול כל הזמן." ב' עצמו היה מסכים אף הוא למעט ב'

גרמני פאול הארלן (שמאל) וחברו ברמת-גן: פרפורי גטיסה

לישראל, פנה ללשכת העתונות הכמשלחית, הראה שם המלצות מאת משרד הרוץ, ביקש עזרה בהכנת סרט עובדתי שמטרתו היתה, לדבריו, "לכפר על פשעי העולם כלפי ה' עם היהודי." שירותי המודיעין הפנו אותו לחברת כרמל פילם, שכונת מונטיפיורי, תל-אביב, ביקשו מהחברה להגיש להארלן ול' חברו הגרמני, שבא אתו, את כל העזרה, להעמיד לרשותם ציוד ועובדים.

מברק בהז' החברה נענתה לבקשה, התמלאה לראות כי השנים סירבו להעזר ב' צלמים, ביכרו לעבוד בעצמם במסרתה. טען אחד מהם: "הייתי עו רו של רוסלניג," אולם הצילומים שנעשו על ידו לא הוכיחו בקי' אות רבה.

באופן רשמי ייצגו שני הגרמנים את חבר' רת מדי'ן, שמושבה בפריז. בדרכניהם נר' שם כי הם תושבי איסטנבול, ולאנשים שו' גים שפגשו, מסרו נוסחאות שונות: לאחד דים אמרו כי הם פולנים, לאחרים כי הם צ'כים. כסף לא היה ברשותם והם הבטיחי' לחברת כרמל להשאיר את מכוניתם, כע' בון, עד שיחזרו שנית לארץ, ישלמו, בעד השירותים שקיבלו, סך כולל של 600 דולר.

החשד נגדם התערער לילה אחד, כאשר באו השנים למלון ריץ, רחוב הירקון, תל-אביב, מושב לשכת המודיעין הממשלחית, הו' יעה לשוער כי הם מחפשים מברק בהול שהגיע עבורם. השוער הניח להם להכנס. אותה שעה הופיע במקום משה ("מוישי") פרלמן, ראש שרותי המודיעין, שאל אותם למעשהם ש' שעה כה מאוחרת, בתשובה פתח הארלן — אינצ'יה בשורה של גידופים, הוסיף: "אתם אנשים מוזרים מאד ועם מזור מאד."

איך שוחטים. תקרית זו גרמה לגילוי מקרה קודם: שני המסריטים ביקשו לצלם ולהקליט את פרטי השחיטה היהודית ב' בית המטבחיים ברמת-גן. מנהל המקום, ד"ר אברהם לויט, סרב להרשות להם לצלם את השחיטה עצמה, אולם הסכים שיצלמו ב' מקום תמונות אחרות.

שני הגרמנים חיכו עד שד"ר לויט יעדר יום אחד מן המקום, הערימו בנקל על ה' עובדים, צילמו את פרפורי הגטיסה של ה' בהמות השחוטות. השלשונות, לזם נודע הדבר, חששו, בצדק, פן צלומים אלה ישמ' שו חומר אנטישמי, דרשו מן המסטרסה ש' תחריט אותם. צעד זה גם עודד את עזיבתם של שני הגרמנים, בראשית השבוע. החשד נגדם: הארלן הבן אסף בישראל חומר ל' סרט תעמולה אנטישמי, וזאת בחסות משרד החוץ הישראלי ושרותי המודיעין של ה' מדינה.

לשעבר, שאחרו לבוא, גילו כי לא נשאר להם מקום בפנים, וירושלמים פשוטים שטעי' נתם היתה קריעת לב: "נתנו להכנס, אין לאן ללכת בע'ב שבת!"

אולם בסופו של דבר היה זה ערב השבת העליו ביותר בירושלים זה זמן רב. בשעה 2 בבוקר עוד בקעו מכר ציון שירי הפלמ"ח והירות סוערות, ובשעה מוקדמת לפנות בוקר התארגנה קבוצה של פלמחאים שערכו קומ' זיץ אמיתי, זללו כריכים של נקניק יבוא, חיטלו מספר ניכר של בקבוקי יין והפליטו כמות עצומה של ציזובאת.

עתונות

שחרית

לשרשרת העתונים המפלגתיים, עומד ל' התוסף בקרוב כתביעת חדש: המפלגה ה' פרוגרסיבית תוציא עתון יומי בירושלים, בשיתוף עם מערכת הג'רוסלם פוסט, בהני' הלתי של עורך הפוסט בפועל, טדי לוריא, בעוד שהעורך הרשמי, מטעם המפלגה, יהיה אידיב כהן.

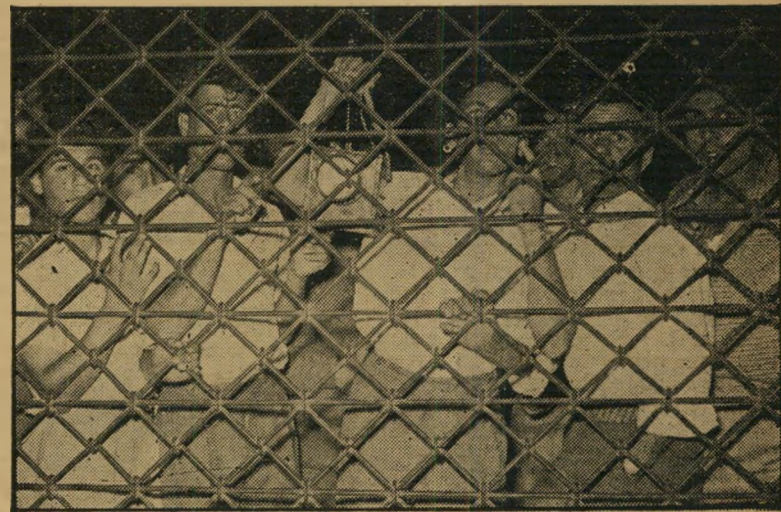
העתון העברי, שישא את השם שחרית, יש' תמש, בשלב הראשון, בכל הידיעות של שותפו האנגלי. אם העתון יצדיק את קיו' מו, יופרדו מנגנוני שני העתונים, והעתון הפרוגרסיבי יקים לו מערכת משלו.

יחיד מבין העתונים הקיימים העלול ל' הפגע מהוצאת העתון הוא הארץ, שחברי ואוהדי המפלגה הפרוגרסיבית ראו בו את שגרשום שוקן תקע בהם, לא פעם, ברגעים מכריעים ביותר, סכיץ בגב', הפצים מזמן להיות בלתי-תלויים בחסדיו של העתון ה' בלתי-תלוי.

יתר על כן, אם ירצה העתון לעודד את רגשותיהם הפטריוטיים של תושבי ירוש' לים, להקניט מקום נרחב לידיעות מקומ' יות ירושלמיות, יתכן שיוכנה, בהיותו ה' עתון העברי האחד היוצא לאור בירושלים, לכמה מאות קוראים נוספים.

התאריך שנקבע להופעת הגליון הרא' שון: ראשית חודש יולי, לגבי ירושלים, בה נכשלו עתונים עברים רבים בעבר, תהיה אותה שחרית של בוקר קיץ, סגריית ביותר לשחרית.

למשל: כאשר פירסם, ערך הבחירות נכנסת הראשונה, כתבה קטלנית על ההרכב הכל של רשימת המועמדים הפרוגרסיבית, וכאשר הולייץ, לפני הבחירות לנסת ה' שניה על מפלגת הצי"ם.

באי כינום הפלמ"ח המאוכזבים בירושלים: קריאה קודעת לב

שידורים. כיון שהדבר לא אפשר לו, השת' דל לגונום ולשנותם ככל האפשר.

הדעה ההפוכה באה מילדה בת 16 שה' שיבה לטענות שקול ישראל הפך קול שמואל. כתבה ניצה פרדו: "הלואי וזה היה נכון..." אני מוכנה לשמוע אותך בכל מקום... במ' קום קונצרט, במקום תסכית ואפילו במקום חדשות."

כינוסים

כמות של ציזובאת

המודעות היו צנועות: יוצאי הפלמ"ח בירושלים הוזמנו למסיבה בערב שבת בקול' גוע ציון (1350 מקום). קוטנן של המודעות לא הפריע: האולם היה מלא מפה לפה. אכן, האווירה לא היתה פלמחאית ביותר. שרות ומושבים מסומנים אינם תחליף ל'

תית המגיעה לו בדרגתו כעורך תכניות (כ' 150 ל"י). ככל עובדי השרות, וכאיש רדיו מובהק, לא נהנה גם הוא מן המצב העגום שבו היה נתון שרות השידור, שגם המנהל החדש משה ("מוישי") פרלמן, לא הצליח ל' שנותו.

ראנה מתמדת. אך הפופולריות האיר' שית הלכה וגברה. שוטרי הקריה התרגלו לתופעה השבועית של זרם עצום של יל' דים הנוהר לאולפני קול ישראל מדי מוצאי שבת. אולם רוזן לא נרגע, עד היום הוא עומד ליד האולפן, מודאג מאד, שמא לא יהיה לו קהל.

למהגדסי הרדיו הוסיף כל הענין דאגות מיוחדות. כל אדם הפוגש ברוזן ברחוב, שואל אותו אם יוכל להיות נוכח בשידור מקבל את תשובתו רחבת הלב: "בבקשה, למה לא ז' למהנדסים היו סיבות חשובות

דוד בן-גוריון בשיחה התנכית *
— דומה לאבנ"ג

הווי

שמשון הבנדים

כשרא אלוהים את השמים והארץ וקבע לכל חיה משכן משלה — האויר לצפור, הים לדג, הצלחת לתרנגולת — שכת לקבוצ מקום מתאים לאמנים ולסופרים. אלה נודדים, מאז, מקפה לקפה, בתנועות מסתוריות שאין להן הסבר טבעי.

בשנים האחרונות הסתודדו אמנים וסופרים ישראלים — ומי שחשב כי אחרים חושבים אותו לאמן או לסופר — בקפה נסית, רחוב דיזנגוף, תל-אביב. בכסית אפשר לאכול ולש' תות, אך אין הוא מקום להרצאות, לויכוחים ולשפיכת חומצה איש על יצירת רעהו — דבר שהוא דרוש לעצם מהותו של אמן. מפא"י הבחינה באופן גאוני במחסור זה, ביקשה לפתור בעזרתו בעיה חשובה — כיצד למשוך אליה את האמנים והסופרים שלא נלכדו, עדיין, ברשת מפ"ים. ניגשה מפא"י ופתחה את מועדון מלוא ברחוב זמנהוף, תל-אביב, כמסחתי עגבניה רקובה מקפה נסית.

השבוע נתכבד מלוא בהופעה חשובה: דוד בן-גוריון, ראש הממשלה, המבקש יותר ויותר לעשות לעצמו שם כאיש מדע, הש' תתף בשיתח'יחיד של דוד בן-גוריון על התניח.

השיחה עברה בשקט תרבותי, עד שהתלונן הסופר אברהם קריב, כי מישו השוה, באור' ניו, את דוד המלך לאבו גילדה, ראש ה' כנופיה הערבי בימי מאורעות תרצ"ו, ואת שמשון הגיבור לבנ"יט".

פה נתגלה כי ראש ממשלת ישראל אינו אדם הכפוף לתפיסות מקובלות. "מדוע לא ?" שאל, "אני חושב שדוד המלך היה באמת אבו גילדה, ושמשון היה בנדיט".

רבים מן הנוכחים שחשבו כי מפא"י היא מפלגה שמרנית מטבעה, נאלצו להודות שדעה זו טעונה בדיקה מחדש.

* עומד לידו: יעקב ("מוש") הורוביץ, ער' רן המזרז הספרותי של הארץ.

הארץ

בהטלת כידון הגיע ראשון מנדלברויט ("הפועל") — 544.92 מ' ואחריו זילבר' מן ("הפועל") — 44.50 מטר (חצות) יוסף לובינסקי, כפר ברנדייס מתם 500 מטר בין שני חברים לאנודה. מבצע משטרתי, כפי שנערך אתמול, לבטחון האורחים לא היה עדיין כמוהו בישראל. (הארץ) דב תנחום, רמת-גן מאז בלעם, כמובן.

מינוטים שיטת ציצור

שום אדם בעולם אינו אוהב מלשין, ה' בוגד בכני עמו. אולם כל מדינה הכירה בצורך להשתמש מדי פעם באמצעי לא-נעים זה. מדינת ישראל לא היתה יוצאת מן ה' כלל.

אולם בדבר אחד היה מדינת ישראל יור' צאת מן הכלל. כל מדינה אחרת הבינה שיש צורך להגן על סוכנים מפני זעם בני עםם שלהם — שהרי אחרת לא ימצאו בני קל סוכנים חדשים. השבוע הוכיחה ישראל גי' שה בלתי-רגילה. ערבי שפעל למענה נגד בני עמו מעבר לגבול ומסר ידיעות על תנו' עת ההסתננות, נידון לגירוש מן הארץ אל מעבר לגבול, לחיק הערבים אשר עליהם הלי' שיון למען המדינה.

דוגמה מפורסמת אחת להתנהגות צינית כזו: יחס הס.ס. הגרמני לגבר מבצע ציצור, המרגל האלבני שנגב את הסודות החשובים ביותר מארון הברזל של הצייר הבריטי ב' אנקרה, קיבל תמורת זאת מידי הגרמנים סכום אגדתי — בכסף מוויף אולם "ציצור" היה יחיד במינו שלא כאותו ערבי.

תערוכות פגזים וירקות

גשם סמיך של פגזים ירד על ירושלים. : זנח בית-החלוצות ברחביה עמדה אשה : אושפתה, מטפחת צבוענית על ראשה, חיל- קה לתור ארוך של אנשים, שתלעים רכים. השבוע נתכבדה אותה אשה, רחל ינאית' בן-צבני, אשת נשיא המדינה, בפתיחת תע' רוכת ירקות מטעם אגודת מגן דוד ירוק, שהתקיימה באותו בית תלוצות. מגמת הת' ערוכה: להמריץ את בני ירושלים לגדל ירקות בגינותיהם. לחס"ך מטבע זה.

בין החרוצים שאלו את ירקות יגנותיהם, דב יוסף, אשר בפתיחת התערוכה, התפאר בטעמו המצוי של הגור שלו. **שנים התאכזבו.** הסביר חיים ליבוביץ, יושב ראש האגודה, את דרכי פעולה כל הצי' לחנו להקים מפעל המצייין בחוסר-כל התר' מות. תקציב האגודה מתכסה על ידי "הפעור' טימ" ממכירת הזרעים והשתילים. רק שמינית מן התקציב מתכסה על ידי משרד החקלאות.

גנת רחל ינאית
דב יוסף —

התערוכה, אשר משכה קהל רב, לא איכ' זבה איש, פרט לשני אנשים שניסו לגנוב מאחד הכנים שתי קופסות שימורי ירקות. הם נתפסו כשהגניבה בידם, אבל לא הוסגרו למשטרה. הקופסאות היו ריקות.

נכים

הגוהיקנים האחרונים

מערכת החוקים של מדינת ישראל להגנת

זכויות נכי המלחמה היא, ללא ספק, הטובה שבעולם. אך לא תמיד ידעו מבצעייה להתע' לות לרמתה. לעתים קרובות התגלעו חי' כוכים בין הנכים לבין הממונים על שיקומם, איכוכים טבעיים הקיימים בכל מקרה בו אדם דורש יותר ממה שמציעים לו.

אך תמיד יושבו הבדלים, ואגף השיקום של משרד הבטחון יכול היה להתגאות ב' תוצאות עבודתו. לפני שנה נסגר האגף, במ' קומו הוקמה מחלקה מצומצמת. מיטב אני' שי האגף, שהתמחו בעבודתם, נטשו את מש' רד הבטחון, פנו להעסקויות אחרות.

כיום נמצאים 350 נכים * אשר טרם נמצא להם סידור. ככל שהמצב הכללי במדינה מח' מיר, קשה מצבם, הסיכויים לשיקומם נעשים קלושים יותר. הם פנו למחלקה שתתן להם הכשרה מקצועית ממשית, תאפשר להם להת' קיים בכוח עצמם. אולם בעוד שאגף השיקום הצליח לארגן, בזמנו, קורסים והכשרות מק' צועיות, חיילים משוחררים רבים ולנכים בע' לי כושר גופני גבוה, מתקשה המחלקה לה' טיח את התנאים הדרושים להכשרת נכים, בעלי הכושר הגופני הלכוי.

הוא הבין אכל... מלבד הבעיה היסור' דית של הכשרה לעתיד, קיימת גם בעיה עכשווית בוערת. 350 הנכים הבלתי-משור' קמים מתקיימים על תגמולים ממשלתיים (90 ל"י) חודשיים. זהו מקור הכנסתם היחיד. תחילה קיבלו את תגמוליהם בראש כל חודש. במרוצת הזמן נדחה התשלום לאמצע החודש. כיום הוא מפגז בחודש וחצי. נכה שאינו מקבל את תשלומו בזמן אינו יכול לחפש לו תעסוקה צדדית. פעמיים, השבוע, התיישבו 100 נכים במשרד ראש מחלקת ה' שיקום בקריה, ניסו להסביר לו את מצבם. הוא הבין אותם, אך לא יכול לעזור.

מלבד הבלתי-משוקמים, מקבלים עוד כ' 500 נכים תגמול חלקי — גם כן באיחור של חודש וחצי. "כדי לעזור לחברינו," הר' ויעו, "ומבלי להקשות על הממשלה, אנו מו' כנים לדחות את קבלת תגמולינו, להסתפק באיגרות-חוב ממשלתיות. לכשירוחל לה' תש' לב לנו הממשלה." התנאי: הממשלה תשלם לבלתי-משוקמים את תגמוליהם מיד.

את התשובה יקבלו מפי שר הבטחון, לכ' שייפגשו אתו בתחילת השבוע.

דרכי חיים

חצי גרוש האכה

בחור הישיבה בן 20 היה מודאג. במ' קום האותיות השחורות שבספר הגמרא ש' היה מונח לפניו בישיבת מאה שערים, רקדו לעיניו דמויות של נערות ערומות. מגוי וגמור לסלק את הפרעה הרצינית ללימודיו, ביקר האברך אצל פסיכואנאליטיקן. הלה השכיב אותו על ספת עור, ישב מאחוריו, האזין לצרותיו. אלו כללו, מלבד פאטה מורגאנה של בחורות ערומות, גם יודיו על מעשי אונן, שיא כל החטאים בעיני בחור הישיבה.

לאחר שבועות מספר של טיפול מודרני, עדיין הוסיפו הדמויות החשופות לרקד על גבי דפי הספרים. יום אחד פגש הבחור, עתה כבר אומלל לחלוטין, בבחור שני בתל-אביב. גם הלה היה בחור ישיבה וגם הוא נרדף בעבר על ידי אותם יצורים דמיוניים ומעור' טלים שריקדו בין האותיות הקדושות.

אולם החבר הצליח להירפא, יעץ לירושלמי לפנות אל הממחה שעור לו: בשכונת קט' מוץ הירושלמית, סיפר החבר, יושב רבי שליומה, גאון ממש, שיש לו שיטה בדוקה וטובה אלף מונים מן הפסיכואנאליזה. הוא ממש נהדר, הסביר, "הוא בקיא במלאכת הלחימה בהרהורי חטא".

ג' X י-ג. תלמיד הישיבה לא ראה כל רע במיזוג בריא של הרפואה המודרנית וזו של ימי הביניים, התיצב למחרת בפני רב שליומה. הגאון שמע בסבלנות את פרשת צרותיו המיניות, ביקש את האברך לשלש' את מכנסיו.

אין כשיטת 40 חסר אחד להפגת צרותיך והחזרתך לחיק התורה, הודיע, לקח בידו שוט עור, אמר תפילת "והוא רחום יכפר עוונ", החל בהגשת התרופה.

צריך היה, לדעתו, להצליף ג' פעמים י"ג מלקות על אחוריו של החולה. אולם לאחר הי"ג הראשונות היה הבחור מוכן להפסיק. לא בן רב שליומה. הוא המשיך עד 39. המחיר שהבחור שילם בסוף הריפוי: 200 פרוטה, חצי גרוש בעבור כל מכה — וחצי גרוש אחד לצדקה.

מלקות ללא רישיון בביקורו הבא אצל

* בחלקם נכי מלחמת העצמאות, חלקם נכי צה"ל.

הפסיכואנאליטן, סיפר הבחור, שנוסף על צרותיו הפסיכיות לא יכול עתה לשבת, על איש הפלא משכונת קטמון. הרופא התקשר עם המשטרה, וזו מצאה את המלכה ה' מומחה. התרעם רבי שליומה על חוסר הב' נתו של הקצין החוקר. "אני עושה זאת בהחלט לפי דיני החמים ז"ל," טען בהברה אשכנזית. "כלום פסול הדבר? את התשלום תמורת הריפוי מסרתי לצדקה, לא השארתי בכיסי פרוטה! חוץ לזה," ניסה לשכנע, "כבר רפאתי עשרות בחורים."

המשטרה, שלמרות חיפושים מדוקדקים ב' יותר בספר החוקים לא מצאה סעיף מתאים למקרה בו מכה איש את רעהו בהסכמתו, נאל' צה בסופו של דבר להאשים אותו בהאשמה, שהיתה סיום מוצלח ביותר לשריד זה של ימי הביניים: עיסוק בריפוי ללא רישיון.

משפט

"אבא הרג את אבא"

שחי אמהות ישבו בבית המשפט. האחת היתה אמה של עליוה דאלל, מורה ממערכת סירה, שנרצחה ביום סגריר, לפני חדשים מספר, על ידי בעלה גורג, לפי הודאתו. היתה זאת אשה כבת 60, צנומה, קיצרת קומה, שצעיף שחור כיסה את שערות ה' שיבה שלה ואת פניה הצמוקים, הרטובים מבכי.

בעוד חתנה, הנאשם, יושב בתא הנאשמים, לבוש חליפה כחולה, מגולח למשעי, כש' עיניו נוצצות, שערו השחור סרוק לאחור, סיפיה משוה על חיי הווג. גורג, שעל אף החמסין היה צוארו עטוף בצעיף של צמר, שמע את האם אומרת: "מימי לא ראיתי יום טוב בחיי. הוא היה קורע מעליה את בגדיה, בועט בה. כמו עיני ראיתי אותו מכה בה. פעם השליך לעברה מגורת נפט בוערת, ופעם אחרת חבט על ראשה במיר בוערת, ופעם אחרת חבט על ראשה בסיר." "כזה יג'יר!" בבקר שלאחר ליל הרצח יצאה מבית הכנסת, נתקלה בשני נכדיה, ה' אחד בן שלש והשני בן ארבע וחצי. הם עמדו בפתח הצריף, התיפחו בבכי. השיב הכבוד, אברהם, לשאלת סבתו: "אבא הרג את אבא".

בנקודה זו פרצה הישישה בבכי מר כש' ידה מחזיקות בתמונת בתה. גם השופט הראה סימני התרגשות ובעיני רבים מן הקהל נראה דמעות. הנאשם הויז קצת את רגליו התנונות במכנסיים כחולים ומגוהצים יפה, אבל נראה שקט.

לאחר שהשופט החוקר העביר את דיגו של דאלל לבית המשפט המחוזי, בקש ה' נאשם להתראות עם ילדיו ממעברת סירה, לא בבית הסוהר. כאשר נתקל בסרוב, שאל בתמיהו: "למה לא? הם ילדי, ומה יגידו כאשר יראו אותי בבית הסוהר?"

בריטניה

הגדול האחרון

ב-97 שנות חייו היתה רק משרה אחת בממשלה הבריטית אשר וינסטון צ'רצ'יל לא החזיק בה - תפקידו של מזכיר הוד מלכותו/ה לענייני חוץ. החודש, כששר-החוזק היספניה שלו שכב בבית-החולים, אחרי נגי תחו שלישו בכיס-המרה, וטר וינסטון מילא את מקומו, נוכח העולם לדעת מה הפסיד בשנים אלה.

סר וינסטון קם לנואם בבית-הנבחרים. בזמן האחרון לא היו נאומו תמיד שעשועו למואזינו. האיש הזקן מתבלבל לעתים קרובות, שוכח את שמות האישים הבינלאומיים שהוא מדבר עליהם, כמעט ואינו שומע את דברי זולתו. אולם הפעם ישבו הציירים כמוקד סמים, הקהל עצר בעד נשימתו. מפי האיש הגדול בא נאום שהזכיר תקופות גדולות יותר בתולדות הבית הישן.

משיח עץ גבי מפצוץ הכרזתו של צ'רצ'יל ינקה ממעמקי הגעגועים הבריטיים ליטול שוב לידים את רסן היוזמה העולמית. לרוסים יש יותר חיילים, לאמריקאים יש יותר דולארים. אולם לבריטים יש, לדעת עצמם ולדעת רבים בעולם, המוח הצלול והרוח הקרה והרושים לנהל מדיניות של טעם. בעוד שהאמריקאים והרוסים גידפו וקיללו איש את רעהו מברלין ועד פנמונג'רום, אמר הקול הבריטי: אפשר להשיג שלום של פשרה. יש להבין את רצון הרוסים והמינים לבטחון. מבלי להקריב את רצון המערב לחופש. יש לגשת לפתרון בעיות חלקיות, במקום לחכות לימות המשיח, הרכוב על מפצוץ נושא אצת-אטום. הדרך המעשית: כפגש ראשי המדינות הגדולות, נכונות להקי ריב קרבנות תמורת ויתורים.

היה זה חלום ישן של צ'רצ'יל. כמו בכל חלום מדינאי גדול, היה בו משהו אישי. משלושת הגדולים של טהראן ויאלסה נשאר רק הוא לבדו בחיים. סטאלין ורוזבלט מהו מקומותיהם נתפסו על ידי צעירים, בני דור הבנים. איזה סיוע נאה יותר יתכן לורכו ההיסטורית של צ'רצ'יל, מאשר לקחת את שני הצעירים בידינו, לרפוק את ראשיהם זה בזה, להדפם בעל כורחם בדרך השלום? כוונות וזדקקה. ההגובה האנגלית היתה גלגלת. אפילו ההמונים הבריטיים, המתעניינים בעיקר בכדורגל ובמרוצי-סוסים, שכחו את אדישותם הצינית כלפי הפוליטיקה, הריעו מעומק ליבם. לגנצ קט עלו רוחות מימים עברו. לפני שנים-שלושה דורות, עת רעד העולם כשדובר הקול השקט והמעודן בלוג' דון. חשוב מכל: רוחות אלה עלו דוקא בחודש בו מתכוננת לונדון לחג ההכתרה המפואר, דבר שבדאי לא היה לגמרי מקרי. באמריקה היתה ההגבה פחות גלגלת. כל אמריקאי משוכנע מטבעו, כי ליד שולחן בינלאומי יולכו הבריטי העוממי והרוסי הנבנה שילל את מנהיגיו התמימים. נאום צ'רצ'יל נראה להם כחקיעת סכין בגב - סכין אשר משלם המינים האמריקאי שילם את מחירו בדולארים יקרים. כזו למנוע בקע גלוי בקיר שבין השכנים, קרא הנשיא דוויס אייזנהואר בחפזון את שותפיו לועייה מוקמת באי ברמודה. ש' טוף השמש. הוא ינסה להוציא מחיכו של צ'רצ'יל את התאבון לפגשה עם הרוסי. אולם באנגליה כבר התחילו הפקידים בהכנות לועידה בה ישתה סר וינסטון כוס חדקה עם הבחור הצעיר בקרמלין - כשם ששתה כמה כוסיות עם מורהו.

איזו אליזבת?

ב-2 ביוני, יום הכתרתה של אליזבת ה-2 שניה בלונדון, יתכן שתושבי סקוטלנד לא יוכלו להאזין לשידור מכנסית וסטמינסטר, כי בו בזמן יפתחו שידורי רדיו וטלוויזיה החפשית, שיסבירו לעם הסקוטי את עקרונות תנועת המחתרת הדורשת "שלטון בית" ל-סקוטלנד.

שיפנע בכבוד המאורע, הרי כל סקוטי שדב אדום בעורקיו, יתאכזב מאד אם לא תהיה איוושהי בגננה, ולו גם סמלית בלבד. יתכן כי הפגנות אלה תמצאנה את מקומן בעת סיורה של אליזבת בסקוטלנד, אחרי הטכס. בינתיים שקטים הסקוטים. סוחרים עושים עסקים מצויינים בכל מיני מוכרות סקוטיות טפסיות, הנושאות עליהן בגאווה את הכת

כרות-תעמולה סקוטית לאומית בלונדון.

תוסט מאד, הדם הסקוטי

בת: אליזבת הראשונה, מלכת הסקוטים. לא מכבר ביקרה המלכה בסקוטלנד לחתונה אחד מקרוביה, והכל עבר בשקט. המשטרה היתה מוכנה לכל מקרה. אך הצבא המחתרתי של "לוחמי סקוטלנד" ההולך ומוקם, וארגוני מחתרת צבאיים אחרים כגון המאה השחורה, אינם מבטיחים שקט לזמן ארוך. אמר רוברט קרו, המזכיר הכללי של המפלגה הסקוטית הלאומית: "הסקוטים הם עם נמהר, לא לנצח יהיו סבלנים ושקטים במלחמתם, הדם הסקוטי תוסט."

ארצות הברית

מאת הימים

מאה ימים הם תקופה ארוכה. במאה ימים הגיע נפוליון מהאי אלבה לשדות העיירה הבלגית וואטרלו. במאה ימים חולל הנשיא פרנקלין ד. רוזבלט מהפכה רבתי בארצות הברית. מאה ימים אחרי כניסת הנשיא אייז'האר לתפקידו החל הבוחר האמריקאי לשי אול את עצמו כמה שאלות.

פולחן המנהיגים לא דעך. להיפך, כל תגור עה של אייק במגרש הגולף או ליד שולחן הברידג' עוד זוכה לכותרת ראשית בעתון. אין עוד פולחן אישי, כה קיצוני בעולם - מקבד פולחנו של מוחמד נבי במצרים. אולם המעשים לא הצדיקו עד כה את ה' פולחן. במאת ימיו הראשונים לא נתגלה המצביא הגדול כנשיא גדול.

אייק-ג'ו - 1:0 נצחונו של אייק

אליזבת הראשונה, המלכה הבתולה, היתה מלכת אנגליה. איחוד אנגליה וסקוטלנד בא רק במאה ה-18. המבוסאה: אדינבורה.

בבחירות היה נצחון אישי. אולם נצחון זה העלה לשלטון מפלגה, שהיתה רחוקה מאד מדעותיו. אייק לא ידע עד כה להטיל את מרותו על המפלגה, אלא להיפך, נכנע ברוב המקרים ללחץ העסקנים. אלה היו מעוניינים בהורדת המסים. לכן הוריד אייק את המסים - אף במחיר הסכנות מסוכנים בתקציב הבטחון. דבר שלא ציפו מנשיא גנרלי.

המבחן העליון היה הקרב עם ג'ו מק'קארתי, הדימוג הקיצוני, המתכונן בגלוי לרשת את אייק בחייו. הנביאים ניבאו שאם תוך חודשים לא ישבור אייק את ג'ו, יפסיד בקרב. שלשה חודשים עברו, וג'ו מק'קארתי חזק יותר מאשר היה לפניו.

מאלף עוד יותר כשלונו של אייק בשדה הבינלאומי. הבוחר הצביע בעד אייק מפני שהאמין, שיטול את היוזמה מידו הרוסים, ישים קץ למצב בו כל המדינות האמריקאיות לא היתה אלא הגבה על פעולות והצהרות רוסיות. אולם היום שוב מצפה אמריקה למצוא פי הרוסים, והמטשה הפוליטי הגדול היחיד בא מצ'רצ'יל האנגלי (ראה לעיל). הנשיא האחרון היה איש קטן, סוחר סיד קית פושטר-גל, אולם הוא עלה בימי שלטונו בהתמדה בעיני העולם. קיים חשש חמור שהנשיא הנוכחי, הגנרל ששמו כבר נכנס לספרי ההיסטוריה, יקטן בהתמדה ככל שימשך לשבת בבית הלבן.

קוננו הבלגית

מרר הסוחרים

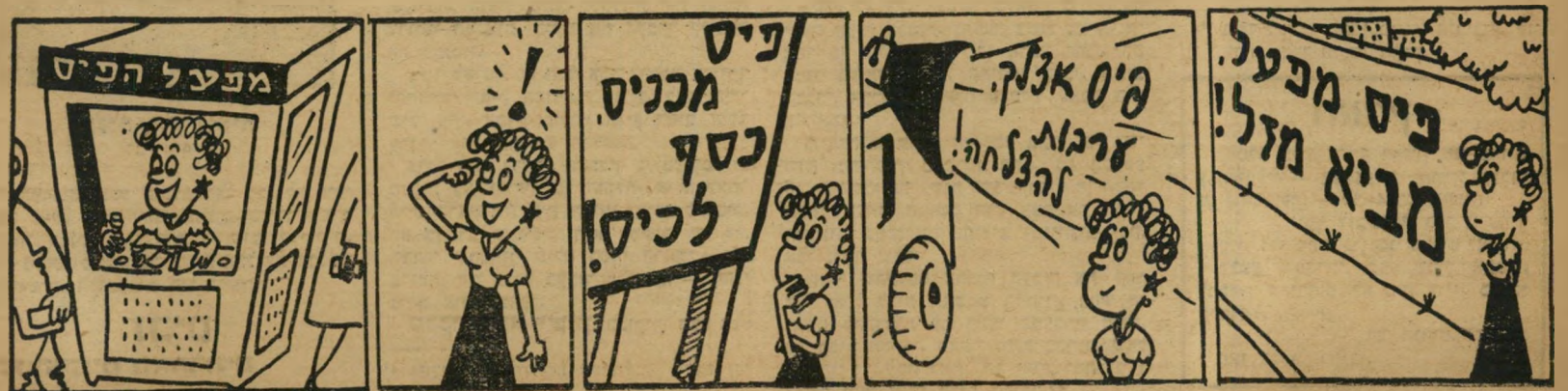
כ-250 סוחר נתכנסו בבית אגודת הסוחרים של אלי. בתוויל, לרן כיצד למנוע את הגשמת הוראת העיירה שקבעה כי לפי החלטת הועדה לתיכנון ערים, לא יתנו רשויות לסוחרים לקיים חנויות ברחוב הראשי, שנועד, לדעת הועדה, לבנייני משרדים ובתי מלון בלבד. העיירה הציעה לסוחרים למכור את חנויותיהם לבעלי הבתים, ותמורת הכסף לפתוח חנויות ברחבות צדדיים.

אולם הסוחרים לא היו מוכנים לחת. האספה הכללית החליטה על שביתה כללית עד שהעיירה תכנע. תוצאת השביתה: התור שבים לא יכלו להשיג מזון ומשקאות, מחירי המזון במסעדות, שלא שבת, האר מירו. ארוחת צהרים אחת עלתה כ-15 ליי. מזון צבאי. ביום הרביעי לשביתה, הביא הצבא אוכל וקבע תחנות חלוקת מזון בעיר. אולם השלטונות המרכזיים החלו ללחוץ על העיירה למצוא הסדר מהיר לבעיה. הריע סגן המושל הכללי: "...אין בדעתנו לספק מזון לתושבי אליזבתוויל לנצח... אם הענינים לא יסתדרו תוך 48 שעות, אדרוש את הת-פטרות מועצת העיר..."

האיום עשה את שלו. באחד הערבים נק' בעה פגישה סודית בין מזכיר העיר קלוד מרד ובין יושב-ראש אגודת הסוחרים סיריל אמאון. שניהם הסכימו ביניהם כי ל-112 בעלי החנויות ירשה להשאיר ברחוב הראשי למשך שנתיים נוספות, אולם עד אז עליהם למצוא הסדר אחר. ההסכם נתקבל על הדעת והחנויות נפתחו.

בינתיים שקלו הסוחרים, החליטו כי מוטב למכור את חנויותיהם מיד. כל עוד איז הכרח לעשות זאת והמחירים עודם גבוהים. תוך עשרה ימים נמכרו כל 112 החנויות במחירים גבוהים למדי. כששמע זאת ראש העיר זעק מרה. אמר לחברי המועצה: "בגלל זה היה כל הרעש... בגלל עוד כמה מאות פרנקים לכמה עשרות סוחרים הרעיבו את העיר במשך ששה ימים... זוהי שערוריה גדולה."

המחשבה

להתקיף את ישראל? שטות!"

רבים שהם קומוניסטים כיוון שהם רוצים להיראות כמנהיגי תנועות פוליטיות או לזכות בבצע כסף מאיזה מקור קומיניסטי.

איך נעשות ההחלטות בממשלה שדה גנרל נגיב? האם אתה הוא המחליט האחרון?

כמובן שאני נותן את ההחלטה האחרונה, אבל לכל דבר יש מקור משלו. בעניינים שוטפים אנשי החטיבה הצבאית, המיצגים את המטה שלי, או העוזרים ושירי הממשלה, מה ליטעים איש איש בשטח שלו. בעניינים חשובים, כולנו דנים ביחד, בחקירה הצבאית שלנו בממשלה, או ששני הגושים הן אלה נפגשים ביחד. לכל בעיה ניתן טיפול מתאים.

איך נעשות ההחלטות בוועדה הצבאית? רפי הצבעה?

יש לכבד את הרוב. אבל כמה דברים, כמו למשל ענין הסכר הגדול, הם מסובכים מכדי שאפשר היה להחליט עליהם בועדה הצבאית. לשם כך היתה דרושה אסיפה משותפת של קבוצת הקצינים שלנו ושירי הממשלה.

האם ההצבעה בוועדה הצבאית, בת 12 חברים, נעשית ברוב קולות?

בעניינים חשובים ביותר עלינו להחליט פה אחד. למשל, במתן עונש מוות על עבירה פוליטית, דבר שאירע, לשמחתי הרבה, רק פעם אחת, חשוב שבית הדין הצבאי המיוחד יחליט פה אחד. דבר זה טעון אישור שלי, או המתקת ה' עונש על ידי אבן ברך כלל, כמעט בכל העניינים, החל-טות נעשות ברוב קולות.

מהן הריפורמות העיקריות שהנהגת?

הן רבות. בין החשובות ביותר יש למנות את הריפורם מה הקרקעית. אנו מתחילים לפצל את האחוזות הגדולות ולתת אדמה לאיכרים העניים. ריפורמה זאת, לשמחתי, מת-קדמת יפה, מבלי העיכובים שחששנו מפניהם. אנו מנסים גם להיטיב את תנאי העבודה של האיכרים והפועלים. יש לנו תכנית לסלילת כבישים חדשים ורשת תחבורה, לבניית בתים וכפרים חדשים. אנו מוציאים לפועל כמה תכניות שורכנו ומכבר, אבל שמעולם לא נתגשמו, כמו רשת השקאה ובניין בתי מלאכה קטנים, בהתאם לאמצעים (הממוצעים) שבידינו.

אנו מתרכזים בתכניות אשר תניבנה פירות במהרה ובי-קלות, כדי שאנשינו לא יצטרכו לחכות זמן ארוך מדי. אני מגבירים לשנות את תנאי החיים שלנו. עד היום לא היו לבני עמנו מזון וטיפול רפואי, חינוך וכדור במידה מספקת.

מהן תכניותיכם בשטח הכתבי?

עלינו להתחיל להפוך את מצרים לארץ תעשייתית. ב' ראש ובראשונה עלינו לבנות בתי חרושת שיטפיקו את המצ' רכים החיוניים שחוק את מייבאים מחוץ לארץ. אחר, או במגביל לזה, נתחיל לנצל את מכרות כל המינרלים והמי-תכות.

לאיזה סוג של מוצרים התכוונת?

יש לנו כיום בתי חרושת לאריגים במספר מספיק. אבל עכשיו נתחיל לייצר ברזל ופלדה, יש לנו הרבה עפרות ברזל במצרים. יש לנו צורך במפעלי חשמל כדי להעביר זרם אל הכפרים. אנו זקוקים לתעשיית נשק קטנה שתספק את צבאנו. עלינו לפתח את המכרות.

פרט לנפט יש לנו עפרות ברזל, אבץ, עופרת, נחושת, חלפראם, טונגסטן, גיש, אבנים יקרות, זהב וכן הלאה. מכל אלה יש כמויות מוגבלות, אבל אפשר לנצלן. יש לנו פוס-פאטים, שהם בעלי ערך רב, ושכיום מפיקים מהם רק חצי מיליון טון לשנה. יש לנו עפרות מנגן. דבר אחר שאנו יכולים לפתח הוא הדיג. ברצוננו גם לב' נות צי מסחרי שיביא את סחורותנו מחוץ לארץ. ככל ש' נוג יותר דגים, פחות בשר נאלץ לייבוא מחוץ לארץ.

איך בדעתך תנצל הון זה, באם תשיג אותו?

ישנה תוכנית אחת גדולה, הסכר הגבוה. קיים סכר אחד כיום באסואן, על הנילוס, במצרים הדרומית. אנו רוצים לבנות סכר שני, גדול וגבוה ממנו בשמונה קילומטר דרו-מית לו. הסכר הזה ישמור על כמות גדולה מאד של מ' הגנה שהיום מתבזבזים ונשפכים לים. בעזרת מים אלה נו' כל להפוך שני מיליון אקרים של אדמת מדבר לאדמה פור-רית. כך נגדיל את שטח האדמה הפוריה של מצרים בשליש. תוכנית אחרת שאנו מתחילים בה עכשיו היא עידוד ה' תחורות. התחירות עלולה להיות תוקף הכנסה מצוין למצרים. לארצנו יש שפע של עתיקות וגוף יפה. במדבר אפשר לצוד ציד וישנם קמחות רחצה מצוינים בים האדום.

מהן תוכניותיך הפוליטיות דגבי מצרים?

את כל התקוות אני תולה בדור הצעיר. וברצוני לאמן אותם ולחנך אותם שיהיו אזרחים מועילים. אם נשיג זאת לא נדע עוד דגנה. יש כאן פשוט שאלה של פיתוח חוש הצדק והמסור.

עד לפני זמן מה, היה לכל מנהיג מסלגתי ארגון משלו בקרב הסטודנטים. המנהיגים היו מוציאים את הסטודנטים לרחובות, מעודדים אותם לקרוא פטריות וסיסמאות והיו הורסים את חיהם. בבחינות, אם הסטודנטים השייכים למס' לגותיהם לא השיגו את הציון 60 כדי לעמוד בהן, הורידו מנהיגי המפלגות את הציון המינימלי ל-50 ו-40. או הגהינו בחינות משנה. במקום ללמד את התעודים משמעת, חייבנו אותם ברוח הטיאולית המפגרת. היצור נוער מבלי משמעת יכול להביא לידי תוצאות מדאונות ביותר, כמו אנארכיה

בראיון מיוחד זה השיב הליווה מוחמד נגיב לשאלותיו של רוברט קליימן, אחד מעורכי השב-עון האמריקאי. ניום אנד וורלד ריפורט, שנפץ במיוחד לקהיר. העולם הזה מגיש את הראיון כלשונו: שאלות קליימן ותשובות נגיב. כמו שגורשמו על ידי המראיון בביתו של הליווה.

לא אוכל לדעת מדוע זה ירצו כוחות אלה להגן על אר-צנו במקום הכוחות המצריים. הדבר הראשון שיש לעשותו הוא: פינוי הבריטים מאזור התעלה. כאשר אחוש עצמי חופשי כמו עמים אחרים אני עלול להגיע לירי הסכם, לאחר שאבחנו את כוחותי ואת ההתחייבויות שתורשנה ממני.

האם אתה מתכוון להסכם שיכונן מספר ארצות, כמו צרפת, תורכיה, והמדינות הער-ביות, או רק את ארצות-הברית ובריסטניה?

זה יהיה תלוי במסויבות באותו הזמן. דרך משל, ואני מביא דוגמא שאינה דהקא מתקבלת על הדעת באופן מעשי, אם ארצות-הברית ובריסטניה תהיינה לוחמות זו בזו באותו זמן, המצב יהיה שונה ממצב שבו הן תהיינה בנות-ברית. החלטות כאלה אינני יכול לעשות מראש.

יש אנשים בארצות-הברית, החוששים, כי באם תנתן עזרה צבאית למצרים, אתם תת-קיפו את ישראל. המוכן אתה להעיר על כך?

יודע אתה מהו פשר מלחמה היום. כל סכסוך עלול ל' הוליד מלחמת עולם. אינך יכול לדעת מה תהיה תוצאת איוו שהיא פעולת תוקפנות. אנו מצליחים עכשיו יותר מ' בלי מלחמה, אלא פשוט על ידי הטלת חרם על ישראל. התוצאה דומה לנו שהיינו עלולים להפיק מלחמה. למה אסכן את ארצי ואחשוף אותה להתקפות איורי אפשריות על ידי התחלת מלחמה? כך הלא אאבד את אימון העמים הגדולים. הם יראו בי תוקפן.

כל הדיבורים האלה אינם אלא תעמולה ישראלית. אינני חושב שהם יתקיפו אותנו. הם יודעים שאנחנו איננו מת' כוונים להתקיף אותם. יש בידנו מספיק אמצעי לחץ, מבלי שנודקק למעשה מטופש כזה.

למזלי קניתי לי את אמון כל המדינות כמעט. תנועתנו זכתה לאהדה ואנו מתחילים לחוש בהדה זה בצורת עוי-רה כלכלית וכן הלאה. אין זה קל לאבד זה על על ידי מעשה שטות, שאת תוצאתו אין איש יכול לנבא.

גנרל נגיב, אתה עדין דשמוך בהפיכה צב-אית. גרשת מדי, ומאז בצעת מהפכה כאמצ-עום של שלום, מבני שפיכת דמים. איך הצלחת לעשות זאת?

לכל צעד חשוב שאני ווועדתי הצבאית, שהיא מעין מטה מיוחד, נקטנו, קדמו דיונים ממושכים. אנו בחנו בזהירות את תוצאות כל צעד וצעד ואת האמצעים הדרושים לבצעו. אם אתה עושה צעדים נמרצים, או קופץ מבלי לחשוב, אינך יכול להשיג תוצאות.

חוץ לזה, העם בחל ברע וברקבון של העבר. הכל היו מוכנים להסכים לכל שינוי. ועוד: האנשים שיומו את התנועה הזאת הקדישו את עצ' נים לטובת הכלל מבלי כל אינטרסים אישיים ושאירות אנו-כיות. זה איפשר לנו לזכות באמונם של בני עמנו. המתחיל בכוח ובאלימות אינו יכול לסמוך על העם. תנועתנו אין בה כל אנוכיות. הגורם המוסרי הזה הוא, לדעתי, התרומה ה' חשובה ביותר להצלחתנו.

כיצד זה תשמור על הרמה המוסרית הגבו-הה הזאת בעתיד?

אני פוקח עיניים על המתרחש סביבי. אם אני רואה כי משהו סוטה, אני מזהיר אותו לפני, ולא אחרי, שהוא שונה. מצבנו הפוליטי טוב. האהדה שמראות לנו מדינות רבות, ואמריקה בראש וראשונה, מעודדת אותנו להמשיך. בתחילה השטו הכל מפני התנועה הזאת. תושבים זרים במצרים הם מוועזעים ואחוזי בהלה. הנוצרים חששו מפני המוסלמים. עכשיו כולם רוגעים.

על כולנו להזהר, כמובן, מפני תככים. כאשר אנו מג' לים תככים, אנו מענישים בהתאם לחסא, למניעים ולאנשים הפושעים. הצדק קודם לכל.

גנרל נגיב, מה מקומה של מצרים במלחמה הקרה בין הקומוניסטים, ובראשם ברית המוע-צות, לבין העולם המערבי, ובראשו ארצות ה-ברית?

תמיד רצייתי בשלום. בני אדם נוהגים לעתים נגד האנו-ריות, ההגיון והשכל הישר. הם מקריבים את חיהם. לשם מה? אילו המאמצים והתוצרת המקדשים למלחמה היו מכו-נים למטרות שלום, היה מנת חלקו של העולם כולו חיים טובים יותר. ייתכן כי מורו לשמוע דברים כאלה מפני חייל. יש אומרים כי האדם הוא, מטבעו, היה לוחמת. אני אינני מאמין שכן הדבר.

האנוכיות הורסת הכל. זהו שורש כל הרע שבעולם, והסיבה למלחמה. אני אוהב שלום בין העמים. אולם אין אפשר להשיג שלום, מבלי לחתר על אנוכיות?

האם הקומוניזם הוא בעיה במצרים?

אין זו בעיה חמורה אצלנו. פה ושם יש כמה קינים קומוניסטים. גילינו קן גדול בימים האחרונים: את המקור לכל העלונים שלהם.

כמה קומוניסטים יש במצרים?

מעטים מאד. הם מהתים מיעוט מבוטל. כפי שאתה יודע, דתנו נוגדת לקומוניזם. מרבית אלה המאמינים בקומוניזם

גנרל נגיב, בחינה, איך היית מוציע להגן על המרחב מפני סכנת התקפה סובייטית?

בעצם, השאלה שאתה מעלה, אי אפשר להשיב עליה ב' רגע זה. עלינו לדעת קודם אם אנו נשיג או לא נשיג את שאיפותינו הלאומיות. כפי שידוע לך אנו רוצים שהצבאות הבריטיים יעזבו את אדמת מצרים. בסרם אהליט באיוו מדי-ניות לנקוט, עלי להיות חופשי כמון. שני אנשים חופשיים יכולים לזכות ביניהם ברית טובה מזו שיכרתו שניים, שא' חו מהם חופשי ורעה משועבד.

אנו תרמנו הרבה בשתי המלחמות: אנשים, בהמות, הספקה, תחבורה, כסיתים. אולם הפרס היה: בריטניה הגדו' לה נשארה בארצנו. אנו מוכנים למות ובלבד שלא ינהגו בנו כך בשנית. אלא אם האנשים האלה (הבריטים) יהיו שרים כלפי ויתנו לי זכויות, מלאות) לא אוכל להגיע אתם לכל הסכם.

נניח שהבריטים יסכימו לפנות את אזור תעלת סואץ, האם אז תהיה מוכן להשתתף בתכנית הגנה מרחבית ביחד עם ארצות ה-ברית וארצות אחרות?

כאשר ארוש עצמי אדם חופשי, אוכל לשאול: מה הן מטרותי? מה תהיינה התחייבויותי? מהי מידת העזרה שא' תם תושיטו לי? ומה המחיר שאשלם בעבורה?

אכן, בחודשים האחרונים חשנו אהדה רבה לארצות ה' ברית, יותר מאשר לכל מדינה מערבית אחרת... אולם (ביחס לדרישותינו) נתקלנו בעוכבו אחרי עכוב. למשל בקשותינו לנשק מאמריקה. ארצות הברית הבטיחה לעזור, עמדנו לק' בל את הנשק, אבל למעשה לא קבלנו אותו. אנו מחכים ומתכיים וזה מעורר חשדות.

דבר הנעשה מיד, כל סימן של אהדה, יש לו ערך כפול משל לאותו הדבר, כשהוא נעשה במאחר. כל עוד אני חלש, על להיות זהיר, אינני יכול להגיע להסכם בלב שלם. אם ארצות הברית מציעה עזרה כלכלית, שכנאים, מומ' חים ואני חלש, עלי להיות זהיר, כי עזרה זו עלולה ליהפך להשתלטות. אם אני חזק, כמו איטליה, צרפת, אני יכול להסכים לקבל אותה.

האם תגדיל את כוחותיך, באם מצרים תק' בל על עצמה את האחריות להגנת אזור תעלת סואץ, או פשוט תתן ציוד טוב יותר לגייסות העומדים לרשותך כיום?

עלי להגדיל את צבאי, באם אני רוצה להתכונן למבצעים כאלה. אין זה דבר קל וידרוש זמן.

לכמה דיביזיות תודקק מצרים כרוי להגן על אזור התעלה?

לא פחות מתשם, אולי שש, כתקן לזמן שלום. בעת מל' חמה, יהיה לי צורך לפחות במספר כפול של דיביזיות.

ועכשיו יש לך פחות מחצי התקן הדרוש לזמן שלום, לא כך?

מוטב שאשמור דבר זה בסוד. הבריטים מוענים שהם חרדים לשלמותם של המתקנים, מחסני הנשק, ובספיהם כאזור התעלה. הבסיס, הם אומרים, הוא חיוני באם-צבא גדול של כנות הברית ייאדק לפעול במר-הב במקרה של התקפה סובייטית. האם זה נכון?

הבה נצא מתוך ההנחה שהמתקנים אמנם יקרים מאד. אולם למצרים הם חשובים מאשר לבריטניה. הבריטים יכו' לים להגיע לאוסטרליה דרך דרום-אפריקה. לא יהיה להם עוד הצורך בתחבורה דרך מצרים והסואץ להודו ולנקודות אחרות. מצבה של הודו השתנה.

מי מסוגל להיטיב להגן על ארצנו? בני עמנו או זרים? המוראל של אנשים המגינים על ארצם שלהם עולה על זה של כל חייל זר. לגבינו הגנת אותו אזור חיוני היא שאלה של חיים ומוות. בעוד שהחיילים הבריטים באזור התעלה אינם רוצים להשאר שם. אין להם אפשרויות של בידור. השטח הוא צר ביותר. התנאי הראשון להגנה יעיל הוא אוכלוסיה נאמנה מאחורי החיילים. אין כל אפשרות להפ' על תחבורה בעוד שאתה מוחרם.

האם תהיה מוכן לקבל טכנאים לא-מצריים שיפיעו את מתקני איזורי התעלה?

אם הכוונה לבריטים — לא. אנו יכולים להתחיל מיד באימון טכנאים מצרים. בלי-תבדירה אנו מוכנים לקבל כמה מומחים מארצות נייטרליות. אבל רק מספר קטן ולתקופה של מספר חודשים. בזמן זה אנו נחקור את הבעיות, נתכן תכניתו נילמד להפעיל את הבעים. החיל המצרי, אף על פי שהוא אנאלפבתי, רוכש ידיעות במהרה ובשלימות.

מה בכוונתך באומדך מדינות נייטרליות? האם תהיה מוכן לקבל טכנאים לא בריטיים מארצות האמנה האטלנטית, למשל ארצות-הברית?

לא. לא היה מוכנים לקבל אמריקאים לעבודות אלה, התכוונתי למומחים שחיוצרים או שבדים, או בני אומה אח' רת כגון אלו.

האם תרשה לכוחות האמנה האטלנטית ל' הכנס לאיזור התעלה בעת מלחמה?

בכך במשך שלוש השעות שבילה בשבת האחרונה במגרש באסה ביפו.

כדורסל

פעם בגור

לאחר החששות הרבים שרווחו, כי לא יקבץ לו היתרי כניסה לברית-המועצות, עליו סוף סוף, חברי הנבחרת הישראלית לכדורסל, על דרך המלך, ולא רק מבחינת הפורמליות הדיפלומטית.

ההפתעה הנעימה הראשונה שחכתה ליש-ראלים היו תוצאות ההגרלה של סדר ה-מישחקים. הם חששו פן יימצאו בבית אחד עם הקבוצות האדירות של ברית-המועצות, צרפת או איטליה. למזלם צורפו לארבע קבוצות שאינן מצטיינות במיוחד.

משהודיע השבוע קול ישראל כי ישראל ניצחה במשחק הראשון את פינלנד, בשני את בולגריה, ועליה לתחר עוד עם לבנון ויוגוסלביה ניהשו רבים: "סוף סוף נראה אותם פעם בגמר."

כדורגל

"מכבי לא שואר על הסדר"

צעיר תל-אביבי, חסיד כדורגל מושבע, שחמק בין גדרות מגרש הכדורגל היפואי ונכנס ללא כרטיס, נשם בכבוד, שאל בהתרגשות את הראשון שפגש: "מהן התוצאות?"

"אינני יודע וזה כבר לא חשוב עכשיו", היתה התשובה.

אכן, למשחק לא היה ערך אותה שעה. הכל שלחו מבטים להצגה ממין אחר שהתחוללה, להנאת הקהל, משך 20 דקות. ההצגה: החלפת מהלומות בין שחקני הכדורגל של הפועל רמת-גן ומכבי תל-אביב.

התל-אביבים, שהיו המארחים, החליטו ב"רגע האחרון לגדוד במגרשם בצפון העיר, לקייט את המשחק במגרש הפועל ביפו, להרגיל עצמם לשדה דשא. לפני משחקם הקרוב עם הסקוטים, הם לא תארו לעצמם כי דבר זה עלול לעלות להם ביוקר, קיוו כי יחסלו את יריבם החלש כפי שעשו זאת פעמים רבות קודם לכן.

אולם הרמת-גנים חשבו אחרת. מעמדם האיתן בתחתית הטבלא סיכן את עצמם הישר אורחם בליגה הראשונה. הם החליטו להתאושש, להזויק מעמד ככל האפשר.

המארח ישרלם. הרמת-גנים לחמו ב"מרץ מול אלופי הארץ, הוכיחו לעתים-עליונות מה, הבקיעו אף שער שלא אושר על ידי השופט, אבל נתקבל על ידי הקהל שצעק משך דקות ספורות "בוז!"

מכבי הבקיע שער, ניסה בכל הדרכים להגדיל את יתרונו. ליד שערו של הפועל נפל מדי פעם בפעם שוערו הצעיר (16) והצנום על הארץ, נפצע, אך המשיך לעמוד מול יריביו.

כאשר פגע בו שיער גלור בצורה חוקית, החל השוער להתכחש עם החלוץ. השופט לא מיהר לסיים את הויכוח, גרם בכך לתוצאות חמורות: שחקן מכבי אחר מהר אל השוער, נתן לו מהלומה. במקום להוציא את השחקן הפרוע מהמגרש, להרחיקו לת"קוסה ארוכה ממשחקים, נשאר השופט אובד עצות, נטש את המגרש.

עד מהרה נתברר כי קבוצת מכבי היתה נתונה במצור. אוהדי הפועל במגרש היכו בהם בלי רחמים. סדרני הפועל, שפתחו את השערים בפני אוהדי אגודתם שהיו בחוץ, לבוא לעזרתם, סרבו לתת אותה זכות כניסה לאוהדי מכבי.

לאחר עשר דקות שכך הקרב. הקהל ירד לאטו מהמגרש, השאיר שתי קבוצות מת"רות לנחלתן. הוא לא בא. הקהל החל מיהא כף. אולם איש מהשחקנים לא נע. המכבים יראו לעזוב את המגרש, הם היו המארחים. הרמת-גנים חייבו, הם היו האורחים.

לפי חוקי ההתאחדות הפסיד מכבי את המשחק 0:3 כי "לא שמר במגרשו על הסדר, דבר שגרם להפסקתו של המשחק."

במצפון נקי

בעוד שתי הקבוצות המתקוטטות (ראה להלן) מצפות לשופט שלא הופיע, עלו שתי קבוצות אחרות, הפועל תל-אביב ומכבי פתח תקוה למשחק ליגה. היתה זו תמונה מוזרה: 44 שחקנים על מגרש אחד. 33 מהם עמדו להתמודד עם הקבוצה הסקוטית האורחת; רק חלק קטן מאלה היה מסוגל לכך, רמת הכדורגל הישראלי ירדה סלאים, הקהל נזכח

צבא הגנה לישראל בית ספר טכני של חיד האויר (עם פנימיה)

הודעה

עם תום שנת הלימודים הנוכחית יפתחו

מהזורים חדשים במקצועות הבאים:

1. **מכונאות גוף מטוסים** (פחחות מטוסים, נגרות מטוסים, הידרוליקה ובלמים, עבודות פלסטיקה, תורת הטייס);
2. **מכונאות מנועי מטוסים** (אחזקת מנועי שריפה פנימית);
3. **מכונאות חמוש מטוסים** (מסגרות מכנית, רתוך אוטוגני וחשמלי);
4. **מכשירנות מטוסים** (מכניקה עדינה, מכשירי לחץ וסביבון, מכשירים חשמליים);
5. **חשמלאות מטוסים** (מצברים, מנועים ומפעילים חשמליים, גנרטורים);
6. **טכנאי אדחוט מטוסים** (מכשירי שידור וקליטה).

מועמדים לקבוצה לביה"ם — בני 16—17 שנה בעלי השכלה של 9—10 שנות לימוד, אשר יעמדו בהצלחה בבחינות ובדיקות התאמה (השכלה, פסיכוכיניקה, רפואה) הנערכות על ידי צה"ל.

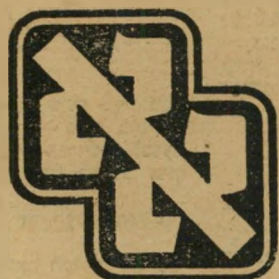
הרשמה: אצל נציג חיל האויר בלשכות הגיוס.

בין השעות 0800—1300	התל-אביב ימים שלישי, רביעי
בין השעות 0800—1300	חיפה יום שני
בין השעות 0800—1300	ירושלים יום חמישי
בין השעות 1300—1600	רמת-גן יום רביעי
בין השעות 0900—1300	חברה יום ראשון
בין השעות 0800—1300	רחובות יום רביעי
בין השעות 1300—1700	עפולה יום ראשון פעם בשבועיים

בגלל מספר מקומות מוגבל בפנימיה מתבקשים המועמדים להגיש את בקשותיהם בהקדם האפשרי.

קניות בתשלומים

יש באפשרותכם להשיג את כל הדרוש כגון: הלבשה, רהיטים, רדיו וכו', בתשלומים נוחים בעוד רח פנקס הקניות של

ארגון לאשראי בע"מ תל-אביב, רחוב הס 4.

חפיפה

משחת לראשי הגברים תתאים רק משחת שמפו "נקה". מנקה היא מטפחת ומחוקקת את עור הראש ו"השער"; וגורמת הרגשה נעימה של נקיון ורענונות.

משחת שמפו

ולשער יבש ב"נקה" חלמון שמפו — השתמש. המפיצים היחידים: חברת נורית בע"מ.

דרוש חדר

עם כניסה מיוחדת, לחבר מערכת "העולם הזה", רוק, שקט מטבעו — עוסק בעניניו שלו ואוהב אחרים העוסקים בענינים שלהם. כתל-אביב או בסביבה הקרובה. לפנות טלפונית למספר 66785.

מרפסתך היא שימושית דירתך היא קרירה

עם סוכך מתוצרת "הסוכך". רח' הרצל 89, תל-אביב, טל. 5473

מארגני המשחקים עם הסקוטים החליטו תחילה למסור את שני המשחקים הראשונים לקבוצות הפועל ומכבי תל-אביב, השלישי עמד להמסר למכבי פתח-תקוה, שראשיה מימנו את הביקור. לפני שבוע עדיין היו ספקות בקשר לרמת הקבוצה. אולם כאשר ניצחה פתח תקוה, השבת, את הפועל תל-אביב, במשחק ליגה, שאלו רבים את עצמם אם רמתה אינה עולה עתה אף על זו של מכבי תל-אביב, ההולכת ודועכת משבת לשבת.

העיר עסקן פתח-תקוה: "עתה המצפון נקי, החבריה יוכלו בשקט לשחק עם הסקוטים."

תנאים לחיזוק השורות

שעה שעשרים גברים, מסופרים למשעי, לבושי מעילי ספורט כחולים, ירדו מהמטוס בשדה התעופה בלוד וטעמו לראשונה את השרב הישראלי הלוהט, הזיעו כמה עסקני מכבי והפועל בקלחת לא פחות בווערת.

הופעתה של קבוצת הכדורגל הסקוטית פאלקירק העמידה אותם בפני בעיה חמורה: מחסור בשחקנים מוכשרים. משחקי השבת (ראה לעיל), בהם הוכיחו קבוצות מכבי וה"פועל תל-אביב ומכבי פתח-תקוה יכולת יורד, גרמו אכזבה גדולה לקהל האוהדים המצפה בכליון עינים לשלש הפגישות ה"בינלאומיות. מנהלי הקבוצות העצבנים הח"ליטו לנקוט בצעדים כדי לחזק את הרכב קבוצותיהם.

אך בעוד שמכבי תל-אביב הסתפק כנראה במשה (מוטיק) ליטבק, המגן הרחובותי ה"מוכשר, היתה קבוצת הפועל תל-אביב אר"בת עצות. הסיבה: לקבוצה חסרים לפחות חמשה שחקנים, כולם חלוצים. מכיוון שלא היה נעים ביותר לקבוצת הפאר של הפועל היה לשאול מאחיותיה בליגה הראשונה מספר כה גדול של כחות למשחק אחד, הסתפקו בשני שחקנים רחובותיים. הפועל רחובות נמצאת בליגה השניה אולם בשו"רחתה משחקים שני חלוצים מוכשרים: אברהם גינזבורג ומאיר טוביאש.

אולם עסקני הקבוצה מן הליגה השנייה הוכיחו כי לפחות בעניני עסק עומדים הם בדרגה אחת עם האריות. הם דרשו תמורה עבור השורות. התמורה: העברת שוערה הרורבי של הפועל תל-אביב לרחובות, אימון חד שבועי של המאמן התל-אביב גירי בית"ר הלוי. השיקול היה פשוט: הפועל רחובות מחתעד לעלות לליגה הראשונה. בתנאים שהעמיד הוא מסוגל, לפי כל הדעות, לבצע את הקפיצה.

חסר הברירה העמיד השבוע את ההל"אביבים בפני המציאות המרה. הם נכנעו לתנאים-

פולאק - צידק

"זה לא יהיה פאלקירק, זה יהיה פולאק" צידק.

אימרה זו נפוצה בין חסידיו הכדורגל כ"רמת-גן, המכירים היטב את המאמן אגון פולאק, תושב אותה עיר ויוזם המשחקים עם דאנדי ופאלקירק.

פולאק הוכיח כבר בעבר כי קשריו עם ספורטאי ארצות חוץ, ביחוד בבריטניה, הרו"קים ביותר. בעזרת ידידו, אוטו ציימיצ'יק, יליד צ'כיה ותושב לונדון, מימש כמה מח"לומות חסידיו הכדורגל בארץ. יום את ביקורן של שתי הקבוצות הסקוטיות המעולות ש"שבו את לבות מרבית חסידיו הכדור העגול בארץ.

אולם אם, בעת בקורה של דאנדי, הצליחה אגודת מכבי רמת-גן להרחיח כמה אלפי ל"רות, יראים המארגנים מפתח-תקוה שהפעם תהיה התמונה אחרת. ההוצאות המדהימות (22 אלף ל"י) השאירו בלבם רק את התקוה היחידה כי המשחק הראשון, באיצטד רמת-גן, יכסה את חלק הארי של ההוצאות. בעוד ששני המשחקים הנוותרים, שיערכו ביפו, יבי"או להם אולי רווחים קלים. בינתיים מסתכמים רק מספרי ההוצאות: הארחת 20 איש בבית מלון נורדאו ברמת-גן (160 ל"י ליום) ושש ל"י לכל אורח ליום, דמי כ"ס.

אימר פולאק: "כה הם יעשו בכסף? בכיסו של כל אחד נשאר בסוף היום סכום של 5.900 ל"י."

• שנוצחה במפתיע על ידי בית"ר תל-אביב.

ישראל

בקורת הבקורת

כאשר הוצג לפני זמן מה הצלף (ראה ל' הגו) בתלאיבי, נראה שהצנורה הישראית לית החטיאה כפעם נוספת את המטרה הי אחת היכולה לשמש הצדקה לקיומה: ביי רור איזה סרטים אסור להראות לילדים וי נוער.

הרשיון להצגת הצלף, חתום בידי נציג המועצה, שאסרה סרטים משובחים רבים, לא כלל את המלים: "למבוגרים בלבד". הסרט הוצג אפוא, גם בפני ילדים.

זהו סרט העלול בהחלט להיקל לילדים, אמר פיזאנוג ידוע, שראה את הסרט, הו דעוץ למראה ילדים היושבים לידו מרותקים אל המתרש על הבד.

סרטים

הצלף מנסה להפיל שתי צפורים בי חמש יריות: להיות סרט סוציאלי ועלילת מתח. הצד האחד של בעיתו של צעיר, רוצח מיני, אינה מובאת בהצלחה. אבל כסרטי מתח אין ספק שהצלף הוא אחד המעניינים שגראו בעת האחרונה, למרות שבמקומות אחדים הוא מעורר יותר גועל מאשר ענין.

אתור פארנק, בתפקיד הרוצח המטורף, הוא פנים חדשות ומעניינות של הבד. ככן עניים, שסבל קשות, לקה בתסביכים נפשיים עמוקים, נאלץ להתפרק על ידי רציחת נשים. הוא משווה לדמות גיגונים אנושיים, את המשת הרציחות הוא מבצע ברובה מצויד בכונת טלסקופית, מצלילי להטיל אימה על סאן פראנציסקו כולה לפני שהוא נלכד, הודות למאמציו של איש משטרה אדולף מנוי. הצנורה התירה את הצגת הסרט גם בפני ילדים (ראה לעיל).

קרבתו של פרננדי הוא השם הי עברי (המטופש) שניתן לסרט מטתרי טירת טינט וואל. זוהי קומדיית-פעו אודות הלצה שחומדים כמה אנשים לפרנגדל, הסוכר עצמו בלש בא לחקור מוות לא טבעי בטירה מסתורית.

כאשר נרצחים, כביכול, ששה אנשים לגנ

העולם הזה מנח"ש א"י דון קאמילו מבצע ציצרו משחקים אסורים

עיניו של פרנגדל, הוא מתחיל לחשוש כי הוא עצמו הרוצח ואלה קרבנותיו. הקרבן האמיתי הוא, למעשה, פרנגדל, הסובל, בסרט, מתסרטי ובימוי לקויים ביותר.

אחדות מן ההלצות היו עלולות להיות טובות, אילו היו מבוצעות ביתר כשרון. לפרנגדל עצמו, שחקן גדול אף במצבים גרו עים ביותר, לא ניתן לנצל את כשרון ההבעה שלו.

שלושה שברון מחנה שבויים לטיי סים בריטיים בגרמניה, בעת מלחמת העולם הם חפרו מנהרה מחצר המחנה אל מחוץ לגדר, כשנקודת מוצא ממש להם סוס עץ, עליו דילגו מדי יום ביומו לעיני השומרים הגרמנים, בעוד שמתחתיו ולאורך המנהרה נמשכה עבודת התפירה חדשים ארוכים.

הסרט האנגלי נשאר נאמן לעובדות, המי רתקות כשלעצמן, של הבריחה עצמה, אינו מנסה להוסיף כהל וסרק לספור אמיתי ממתח ביותר. לאחר שיצאו הבורחים מן המחנה, נעזרו על ידי אורחים צרפתיים בגרמניה ואר גוני מחתרת בארצות השכנות. חלק זה של הסרט, לאחר האפיונות המרתקות של ה בריחה עצמה, מהווה ירידה מסוימת. אבל בכללו, שלשה שברון הוא אחד הסרטים המשובחים אודות המלחמה שגראו בעת האחרונה.

אשה כלככו היא גיין ראסל, והלב שיך לרוברט מיצאם. אולם עד שמיצאם בעל הפנים הקפואות וחסרות ההבעה, התי לוף ההולבורי המקובל למשחק, מצליח לה שיג את גיין ראסל, המשחקת בסרט בתפי קיד של זמרת, חולפים דברים רבים, רבים מדי.

מילנר (שחקן מיצאם) הוא איש הימורים המקבל סכום כסף כדי לנסוע למקסיקו, מכיל דעת בדיק לשם מה הוא נוסע. כאשר מתברר לו שהוא מתבקש לעזור לממשלה האמריקאית ללחום בגנגסטר מסויים, הוא מקבל על עצמו את הסיכון, מעמיד את חייו בסכנה גדולה, אך ניצל בסופו של דבר. לא ניצל: הסרט, המכיל כמות גדולה מאד של שיח גנגסטרי רגיל, הומור שאינו במקומו ועלילה כה מסוכנת עד שהיא נראית כפארודיה אודות עלילות פשע.

בקצרה דון קאמילו. מי שסובר שההתמו דדות בין כומר קתולי וראש עיר קומוניסט באיטליה, היא נושא לסדרה של הלצות, יהי נה במיוחד. משחק מצוין של פרנגדל.

מבצע ציצרו. מוכיח עד כמה היו שרותי הבטחון של שני הצדדים הלוחמים במלחמת העולם השניה לקויים. סרט הריגול המשובח ביותר בעת האחרונה. גיימס מיי סון.

משחקים אסורים. זוועות המל חמה הופכות, בעיני ילדים, לשעשוע מבדר, באחד הסרטים הצרפתיים הגדולים והמועזעים ביותר שגראו בשנים האחרונות.

כוכב קורין קאזבה כמו מרילין מונרו?

זאנים מודרניים

בחום הלוהט של סדום בלט בתג השבו עות גבר עמוס מעיל כחול שבא במכונית פרטית. האיש: חבר הכנסת הפרוגרסיבי, ישעיהו פרדר, שהיה אחד האלפים שבאו לראות את המערה הגדולה שמצפון למפעל האשלג.

כשהגיע ללונדון הקריין האנגלי של קול ציון לגולה אדוארד (אדי) אליסון, הקדיש את שיחתו הראשונה בשרות השידור הבריטי לגן החיות התניני בירושלים. אמה אליסון בגאווה: "רק בגני החיות של לונדון דון וירושלים מצויים דובים סריים. אלו הן הדוגמאות היחידות בעולם של חיות אלו."

לאחר ביקורו של דאלס, נציג השלטון הרפובליקני בארצות הברית, יגיע לביקור בישראל לסדרת הרצאות, המועמד הדמוקרטי לנשיאות, עדלי פטיבנסון.

אורח אחר: ראש ממשלת אפריקה הדרומית, רניאל מלאן. הכומר האדוק, הי טוען כי אלוהים רצה בהפרה בין שחור ולבן, יבקר בשבוע הבא במקומות הקדושים, אלא ייפגש עם עתונאים וזעם כל אישיות או מוסד רשמיים, פרט לציוני דרום-אפריקה בארץ שיערכו לו קבלת-פנים לבבית. תעזור לו בביקורו בארץ: ידיעתו את השפה העברית על בוריה, תוצאת התעמקותו בספר התנין.

דרום-אפריקאי אחר המופיע כיום בישראל, המחזאי אלן פאטון, שמתוהו זעקי ארץ אהובה מוצג עתה בהבימה, התנכל בינתיים לשלטון מלאן. פאטון הקים מפלגה ליברלית חדשה בדרום-אפריקה, הראשונה המקבלת חברי ללא הבדל צבע העור.

אחרי דחיה של למעלה מחצי שנה, הודיע התיאטרון הקאמרי מי זכה בתחרות המחזות המקוריים עליה הכריז לפני שנה. הי זוכה: הסופר הצעיר עמוס מוסינזון, בעד מחזהו שורשים, הון בעולים חדשים. מוסינזון לא עמד כלל בתחרות רצינית, זכה בפרס הראשון (500 ל"י) אחרי ש-81 המחזות שהשתתפו בה נמצאו בלתי ראויים אפילו לפרטי המשנה.

סופר צעיר אחר, משה (הוא הלך בשדות) שמיר, העסוק כרגע בכתיבת רומן על תקופת המכבים, זכה למחמאה: פרופסור באוניברסיטה העברית הכריז כי לדעתו שמיר הוא אחד המומחים הגדולים לתקופה זו, הנמצאים כיום בישראל.

כשרת הופיעה שחקנית הוליווד קורין קאלבה הצרפתית בכגדים תחתונים שחור רים, בנשף צדקה, קבלה הוראה ממנהלי חברת פוקס לה היא קשורה בחוזה, להמונע מהופעה כאלה בעתיד. היא יכולה להופיע בנשפי צדקה כאחת נפשה (לאחר שתקבל רשות מאתנו), אבל בכגדים צנועים, הסביר מנהל הפרסומת של החברה את צעדה, הו סיף: "לאחר כשלוש מסע התעמולה המוגזם של מריקין מונרו, איננו רוצים להסי תקן."

תשבץ אישים

מאוזן: (1) אבי הציונות המדינית (5) מנהיג הסוציאליסטים בגרמניה המערבית שמת השנה; (10) מראשי הועד הפועל של ההסתדרות; (12) פעם היה ראש עיריית עכו; (14) קריאת הכאב (16) נגדל במלחמת העולם השנייה שעל שמו נקרא הטנק האמריקאי החדוש; (18) אחד מבניו של יהודה; (19) מה שמדינות כורתות ביניהן; (21) עמדת יחיד-שולט במשק; (22) פרשן תורה שחי בדרום צרפת; (23) תפקידו של ד"ר אריה קובובי בשרות החוץ; (24) כלל האוניות; (25) רחם, הפעיל, עתיד, רבים, גוף ראשון; (27) אש-תו של בועז; (30) ... ולא נים; (31) סינטטק, בעברית; (33) פסוקו האחרון של פרק תהלים זה הוא: "ויברכנו אלוהים וייראו אותו כל אפסי ארץ"; (35) תוצאה של רטיבות יתירה; (36) בו נעזרים לקפיצה גבוהה; (38) תכני ומימות, בלשון נקבה ובמלה אחת; (39) יחידת השעשור עים בצבא הבריטי; (40) זוג סוציאליסטים אנגלי; (41) מהנדס שבדי, ממציא הדינמיט ומוריש הפר-סים; (43) אבי של אבנר; (44) צבען של מכר-ניות צה"ל; (46) ראש ממשלת הודו; 48 יו"ר מועצת המנהלים של ב"ל; (49) בעל הקומדיה האלוהית.

מאוזן: (2) מקצועו של אבי אלוף-משנה חיים הרצוג, נספחה הצבאי של ישראל בחשינגטון; (3) שרל הריגול היה נשיאה; (4) זכותם של עניי

13 12 11 10 9 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49

פרסי ספרים לפותרי תשבץ השמות: אהוד כהן בייס תקלאי תיכון "כנות", חדרה; בנימין קפון, ארלוורוב 19, רמת-גן; יהודה רייף, אשדות יעקב.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ פסרות: שמזאל זיו הכשרת הצופים, דורות; ב. וגשול, מטולדה 22, ירושלים; בת שבע עב, רחוב טשרניחובסקי 22, תלאיבי.

היה זה בתחילת ינואר 1942. בסביבה שלט מזג אזור מדברי. ביום שרר חום מחניק; בלילה קפאו המים. אחרי שלוש שעות הליכה ברגל הגענו לקולחון. יושב ראש הקולחון, טורקמני כבן 30, לא יכול היה להסתיר את מבוכתו בקוראו את ההצעה. הוא שלח חליטות אל מבטו במכתב, בחליפתי האירופית ובמשקפי קולחונז'יק כמוני עוד לא ראה מימיו. הויעה ניגרה מעל פניו בשטף. הוא מלמל משהו בטורקמנית לפנסקן, קרא להתיעצות את חברי ההנהלה. לבסוף הכניס אותנו לסוכה רעועה שליו ביתו. הוא דבר אלי טורקמנית. כשרמזתי לו שאני מבין את השפה הפליט כמה מילים רצוצות ברוסית.

הסוכה היתה ריקה. ישבנו על האדמה החסופה. יושב ראש הקולחון שלח לנו פיתה הגונה ושרבנו את רעבנו. לפנות ערב, כשנכח לדעת שאין לנו כל מיטלטלין, שלח לנו גם חתיכת מרדב צמר למצע. מרדב צמר משמש גם סגולה מפני עקרבים, עכבישי ארס, טרנסלות ושאר שרצים. כששקעו קרני השמש האחרונות, אחוזתו הצניח. לצאת מהסוכה לא הועזו. כלבים עזי נפש הותרו מרצועותיהם ושוטטו בכל פינות הקולחון. הם היו משסעים אותנו לגורים. כל הלילה רצנו במקום כדי שלא נקפא בקור.

בבוקר קבלנו שוב פיתה, וגם תנור ברזל עם קומקום. יכולנו לצבור קוצים ולהרתיח מים. קבלנו שוב פיתה בצהרים ובערב. החבר שבששואה לתזונה חברי הקולחון, נהג אתנו היושב ראש ביד רחבה. היה זה קולחון בינוני שהתבסס בעיקר על גידולי כותנה. משפחות הקולחונים מקבלות אספקה לפי היבול שסיפקו לממשלה ולשוק ולפי מספר ימי העבודה שמילאו.

בעד מילוי נורמה אחת רשמו לחבר הקולחון יום עבודה. יושב ראש הקולחון מקבל באורת אוטומטי 3 ימי עבודה. בעד כל יום-אחד קולחונז'יק מילא רק את מחצית הנורמה במשך היום רושמים לו רק חצי יום עבודה. בסוף השנה מחלקים את ההכנסות לפי ימי העבודה. ישנם איפוא קולחונים מסודרים, שהצליחו, כיוון שעמדו על קרקע פוריה, וישנם קולחונים, שאנשיהם גוזעים ממש מרעב. הקולחון שלנו היה מסוג בינוני. יום עבודה הביא לחבר 200 גרם חיטה ליום ו-10 רובל לחודש. לא רבים הוציאו בכל יום נורמה.

שבתון אינו קיים. העבודה נמשכת לפי התקנון מורחבת החמה עד שקיעתה. לא קשה לתאר מה יכולה לעשות משפחה מטופלת בילדים ב-200 גרם חיטה ובפחול מרובל אחד ליום... עבר שבוע ימים. פיטמו אותנו בפיתות ועל עבודה לא שמענו. יושב ראש הקולחון העדיף לא לראותנו ולהימנע מכל שיחה אתנו.

מהקולחון עד העיר היה המרחק 13 קילומטר. זה לא מנע אותנו מלבקר בכל יום בעיר ולחפש אפשרויות להסתדר, דבר לא קל. חשבתי על עבודה כציר. אולם צירי אמן ברית המועצות חייב קודם כל לדעת לכתוב שלטים וסיסמאות במהירות רבה ובאותיות נאות, אחר כך שואלים אותו אם כוחו גזול גם בציר תמונות. צירי סובייטי, גם אם גמר אקומיה לאמנות, צריך לדעת כיצד עושים כתובת נאה על בד שרחבו מגדול החומה, חפץ עובד על קרקע השעה. על כך לא היה לי כל מושג. במחנה העבודה עשיתי כתובות לפי כל כללי הגרפיקה. היה לי זמן. בחופשי, ידיעות דלות כאלה היו כאין וכאפס.

משוחררים אחרים החלו, באין ברירה, לעסוק בשוק. אולם עד מהרה נמצאו מאחורי הסורג. המסכנים לא ידעו, שבפעמי שוק שחור רשאים לעסוק רק מיליונרים, המשחרים את כל הפקידים. נתפס משהו בכמוך 200 גרם לחם, סגן באותו יום שמונה שנות מאסר.

אחרי שבוע ימים החלתי ללחוץ על היושב ראש. שישלח אותנו לעבודה. חשבתי בתומי, שתזונתו תשתפר. המסכן לא ידע מה לעשות, אבל בסוף שלח אותנו לאיסוף כותנה. הנורמה היתה 30 קילו ליום, אולם שלשנו ביחד אספנו כ-10 קילו וזה במיטב מאמציו. אוספי הכותנה ניהנו מזכות לקצץ את השיחים, ששימשו חומר הסקה.

איסוף הכותנה נגמר ויושב ראש הקולחון הצמיד אותנו לענף הירקות. עוררנו בזה את קנאת אנשי הקולחון. כיוון שכאשר הירקות גדלים, אפשר ליהנות מזה בשעת העבודה. לא כן מגדלי הכותנה.

כדי לקשור יחסים עם חברי הקולחון נאלצתי ללמוד כמה מילים טורקמניות. הם התייחסו אלי באי אימון מוחלט. משקפי הטלויזיה עליהם פתחו, גם הם לא יכלו להבין כיצד זה איש המרכיב משקפים ייאלץ לעבוד בקולחון. באחד הימים זכינו לביקור של שליחי המפלגה. הם סיירו בשדות ובגינות. משכתי את תשומת לב ראש המשלחת. כשספרתי לו מה עסקי בקולחון, נד בראשו כמשתתף בצער והציע לי עבודה אצל. הוא היה מנהל תחנת הנסינות הממשלתית לחקלאות ולמיון זרעים. התחנה השתרעה במרחק 3 קילומטרים מהקולחון, על שטח של חמש מאות היקטר (כחמשת אלפים דונאם, בערך). שלחתי אותו מה תיחיה עבודתי, אולם הוא חיך ואמר "אל תדאגי".

לפי מבטאו הכרתי שאינו רוסי, אם כי דיבר רוסית רהוטה. הוא כאילו קרא את מחשבותי והסביר, שהגו ציכי מלידה. השתתף בליגיון הצ'כי המפורסם, שקנה לו שם בבלחמת האזרחים. חבריו הוחזרו למולדתם, אבל הוא הביע את משאלתו להישאר בכרית המועצות. עברו עליו בליגולים שונים ולבסוף קיבל תפקיד של מנהל תחנת הנסינות, אם כי ידיעותיו המקצועיות בחקלאות היו אפסיות. הסכמתי להצעתו, אבל קודם לכן היה עלי לסדר פורמאליות רבות בקשר עם עובדת הקולחון. יושב ראש הקולחון קרן ממש משמחה, כשנודע לו שאני עומד להיפרד ממנו. כשאמרתי לו, שאשתדל להעביר אלי גם את שני חברי, שחט באותו יום כבש ובמגן 10 ימים האכילנו בשר.

אחרי 50 ימי עבודה בקולחון, נתקבלתי כאגרוטכניק בחנת הנסינות הממשלתית.

אני מתקבל בקולחון

מאת יחיאל בשן

לאחר שנמלט יחיאל בשן מן הרכבת שהסיעה אותו ממחנות ריכוז בצמון הרחוק לא לגבול הפרסי כפי ששיער תחילה, כי אם לכוון מחנות אחרים, ולאחר שבידה זמן מה בין רועים מוסלמים באסיה המרכזית, נאזק להמלט משם ולנדוד מעיר אל עיר, אגב ביקוש עבודה, עד אשר הגיע לטורקמניה.

במידה מבחינה מחירי ימוון, התעמולה האנטישמית גברה מיום ליום. היהודים שדדו את קופות הממשלה לפני הפינוי, לכן הם יכולים לשלם כל מחיר. שמועות כאלה התפשטו במהירות הבזק ופרעות אנטישמיות הפכו לחוץ נפרץ.

משעה לשעה גברה התנועה בשוק. הערכתי את הקהל בארבעת אלפים איש לכל הפחות. ידי "הילדים העזובים" היו מליאות עבודה. אבל רגע כמעט שמתחי צעקה פולחת לב של איזו אשה, שנשדדה, או שארנקה סולק ממנה באופן אמינותי ביותר, למרות שהתניקו את כספן מתחת ללבושן.

באותו יום נערך משפט ראוה במועדון המקומי. החלטתי לראות כמו עיני כיצד שופטים בברית המועצות. המשפט התקיים באולם הקולנוע שבמועדון. על ספסל הנאשמים ישבו שני "ילדים עזובים", האחד בן שתיים עשרה והשני בן עשר. האשמה: אונס ורצח של נערה בת ארבע עשרה. הנאשמים התנהגו בשחצנות ולא חדלו מלקרוץ בעיניהם לעבר חריהם שנכחו באולם. הם לא הודו באשמה, אבל ההוכחות היו די ברורות. הקסינור השמיץ נאום, והסינור סייע לו. בפסק הדין נידון כל אחד לשנות מאסר כמספר שנות חייו. נידונים כאלה נמסרים לחינוך בבתי הסוהר או במחנות העבודה אולם מסכן הוא המחנך, שילדים כאלה נופלים בטיפולו. זאת נכחתי לדעת בזמן שהותי בבתי הסוהר ובמחנות.

כיוון שלא היה לי מה לעשות, עברתי לבית משפט רגיל, ללמוד קצת מההוי בחופשי. נכנסתי לאולם המשפט, כשהתבררה תביעה של קצין בצבא האדום נגד אשתו,

תמונת שמון של בשן: הקולחון הטורקמני מימין — ביקתתו של יושב-ראש הקולחון. בסוכה משמאל גר בשן.

שהוביקה אותו במחלת מין כאשר בא הביתה לחופשה של שבועיים. לטובת הנתבעת העירו שני אנשי צבא מחיל המצב המקומי. הם אמרו כי היו להם יחסים אינטימיים אתה לפני בוא העל לחופשה ואיש מהם לא נדבק במחלת מין. הראייה: הבעל היה חולה ולא האשה. המשפטים האחרים היו בעיקר על איחור לעבודה או השתמטות ממנה. בנסיבות מקילות נידונו הנאשמים לניכוי של 25 אחוז מהמשכורת לתקופת חצי שנה. בנסיבות פחות מקילות נידונו הנאשמים לארבעה או ששה חודשי מאסר. במקרה של הישנות העבירה — לחמש שנות מאסר.

הקיבה החלה לדרוש את מוונה. חזרתי לשוק וקניתי אבטיח וקילו עגבים. לקנות פיתה — לא הספיק לי רכוש. מחיר הלחם היה שוה או 15 קילו עגבים.

גישה ראשונים במציאת סידור בעבודה גרמו לי אכזבה רבה. המהטרה מרבה להכניס לפשרי הרשום את בעלי תעודות השיחרור ממחנות. רק בקשיש הגון הועיל. המהטרה הזוהרה אותנו, שעלינו להסתלק מהעיר מיד. לאן? זה לא היה איכפת לה.

לדעתי לי כל רצון להסתבך עם המהטרה, אבל לא ידעתי מה לעשות. שני צעירים, משוחררי מחנות, שניהם בגיל עשרים בערך, נצמדו אלי וחיפשו עזרה. יתרוני על יתר משוחררי המחנות היה נעוץ בכך, שדאגתי עוד במחנות העבודה ללמוד את השפה הרוסית באורת יסודי, אם כי המביא הזר היה ניכר ברביבוי. הם, המסכנים, לא ידעו אפילו להתלחף כמה מלים עם התושבים. 100סף לזה הייתי עוד לבוש כראוי. השלטונות הראו לי יחס אדיב תוך כדי שיחה, כל זמן שלא ידעו שאני משוחרר מחנה. כשהגיעה השיחה לנקודה זאת, התקדדו פני אנשי שיחי וראיונו נסתים במהרה. במועצה האיזורית הציע לי היוזר סידור בקולחון. הסכמתי ללא הסוס. באותו ערב לנו עוד בחדר ההמתנה של תחנת הרכבת, אולם למחרת צוידתי במכתב ליושב ראש הקולחון. אורק איצ'יק" (פטיש וחומש בטורקמנית) בו "מציעים" לו לקבל אותי ואת שני חברי הצעירים לעבודה.

לבאיראם עלי. העיר הראשונה בדרך, השוכנת במרחק של 40 קילומטרים מערך ממארי, הגעתי בשעה מאוחרת בערב. למלי מצאתי את חדר ההמתנה של תחנת הרכבת פתוח והחלטתי להישאר שם עד הבוקר.

פגשתי עוד כמה פליטים כמוני וכשתי עשרות פרחים מקומיים. עד היום הוא ידעתי על "הבזפורזורני" (ילדים עזובים) רק מהטרטים הסובייטיים ובתי הסוהר ומחנות העבודה, אבל עתה נתגלתה לי האמת השחורה כולה. המשטר הסובייטי עשה מאמצים יוצאים מן הכלל כדי לפתור שאלה עגומה זאת. והשלטונות הפכו ארמונות למוסדות עבור ילדים עזובים, הקציבו סכומים ענקיים לחינוך, תזונה, הלבשה והנעלה. אולם למרות כל זה בורחים הילדים בכל הזדמנות מהמוסד, מתגלגלים אחר כך ברחובות, שודדים ועוברים אורח ומגיעים בסופו של דבר לבתי סוהר ומחנות עבודה. כל ילדי ההפקר, ששוחחתי אתם, הודו שבמוסדות הממשלתיים לילדים עזובים קיימים נתאים אידיאליים ממש, אבל "קול הרחוב" קרא להם החוצה.

לא עצמנו עין; עם חברי החדשים לצרה עמדנו במצב של התגוננות כל הלילה. בכיסי נשארו אמנם כמה רובלים בעוד שלחברי לא היה אף סכום זה. אולם חששנו מפני גניבת תעודותינו. תעודות זיהוי של משוחררי המחנות הפכו תוך זמן קצר סחורה עוברת לסוחר ושלמו בעבורן עד חמשת אלפים רובל, סכום ניכר בזמן ההוא. תעודת זיהוי, המורכבת מפסית נייר ללא כל צילום הפכה לסחורה חשובה בעיקר ליוצאי פולין שלא טעמו את טעם המחנות וקבלו אורחות סובייטית מיד. גם יהודי ברית המועצות נכספו לתעודות כאלה, המשתררות אותם מאזורות סובייטית ופותחות לפשרות לציאה לחוץ לארץ. הפחד מן הילדים המופקדים נמשך עד הבקר, ורק כאשר האירו קרני השמש הראשונות, נשמנו לרוחה.

אכלנו את הצידה לדרך שקבלתי באוטס אדוני ויצאנו לראות את העיר. כמאתיים מטר מתחנת הרכבת השתרע השוק, חוץ פרוץ בברית המועצות. בשעות הבוקר המוקדמות טרם נראו בני אדם. התבוננתי בשרידי החומות העבות, שהקיפו את השוק. ההיסטוריה מספרת כי פה התנגשו שומרי החומות עם היללות אלכסנדר מוקדון. בקצה המזרחי של השוק עוד נשארו שרידים מגדול החומה, שכבש, לפי האגדה, אלכסנדר עצמו. את רחובות העיר חוצות תעלות צרות, המובילות מים מנהר אמו הרחוק. תעלות אלה מספקות מי שתייה ומים להשקאת השדות. איש אינו שם לב לעובדה שילדים מתרחצים בתעלות אלה ובהמות הבית מרוח במימיהן את צמיאונן ועושות אגב כך גם את צרכיהן במים המשמשים, מובן, לשתיה. מים אלה, במקום שאין בו מעינות, הם יקרים מנוסף.

בשעה שבע בבוקר נראו עקרות הבית עם תוצרת החלב. כל עקרת בית חושבת לה, לחובה לרכוש פרה. עבור פרה אחת משלמים מס נמוך ביחס, בעוד שעבור שתי פרות יש לשלם מס כבד ללא שווא. פרה הרוכשת טובה נותנת שלוש או ארבעה ליטרים חלב ליום. אולם החלב מכיל עד 4 אחוזים טעם וה"מצינונה", משקה החלב הלאומי בטורקמניה, הוא שומן הפלאי. למזלי הרע לא היה לי די כסף לקניית כוס מצינונה. לא עברה שעה ונראו הרוכלים הקבוצים, אנשי השוק השחור. בידיהם נמצאו סחורות שונות, החל מחליפה אירופאית ועד חצי מטר חוט ברזל למכירה. אחד הרוכלים הציע כמה מסמרים למכירה. אחר הציע מסגרת משקפים, שיוצרו עוד בימי הצאר, בודאי. היה מישוה, שהציע שתי חתיכות סוכר, 50 גרם תה, שריר של חתיכת סבון. לא עמדתי עדיין על טיב השוק הזה.

אט אט הופיעו בין הרוכלים פליטים מפולגיה, שלא טעמו את טעם מחנות העבודה אלא הגולו ליישובים נידחים בסיביר. פקיד גבוה במיניסטרוון הפנים הסביר לי את הסיבה, אחרי שנים מספר: השלטונות חששו, שמא הרוקים אינם רחוקים באמת ולא שואים שהגיסטאפו אסרה את נשותיהם כבנות תערובת ושלחה אותם לרוסיה למטרות ריגול. המשפחות הגולו לרוסיה המרכזית, אולם רכושם הפרטי לא הותרם. עם הכרות החנינה נכללו גם המשפחות האלה בין הנחונים.

מצבם של הנחונים ממקומות הגלות היה טוב לאין ערוך מזה של משוחררי המתנות. רכוש האחרונים, לרבות תעודותיהם, הופקדו בבתי הסוהר. אבל את חפצינו לא קבלנו בחזרה. בבית הסוהר הראשון נתנו לנו השלטונות קבלות על חפצינו, אבל בהעברותינו למחנות העבודה "שכחו" השלטונות להעביר אתנו את חפצינו וגם את קבלותינו. היה זה למעשה שוד מאורגן על ידי פקידו בתי הסוהר, מבלי ידיעת השלטונות המרכזיים. ניתוני הגלות יכלו, איפוא, להחזיק מעמד בזמן הראשון לשיחרורם על ידי מכירת חפציהם האישיים. לנו, משוחררי המחנות, לא היה כל חפץ אישי.

בשוק נראו גם מאות יהודי אוקראינה, שהספיקו להימלט לפני התקדמות המהירה של גייסות היטלר. חלק מהם הצליחו להעביר אתו כספיים וחלק עסק במכירת לבוש ונעליים. עם התחזקות זרם הפליטים ירדו מחירי החפצים האישיים והתיקר